ONDERZOEK 2025

MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD

DOOR MET MDT

INHOUD

SAMENVATTING ONDERZOEKSRAPPORT 2025 3

INLEIDING 5

1 MDT GESCHIEDENIS IN VOGELVLUCHT 6

2 DOELSTELLINGEN, SAMENWERKING EN ONDERZOEK 9

2.1 De hoofddoelstellingen van MDT 9
2.2 Samenwerking & inbedding van MDT 10
2.3 De rol van onderzoek 13

3 ONTWIKKELINGEN EN UITKOMSTEN EVALUATIEONDERZOEK 2025 16

3.1 Ontwikkelingen evaluatieonderzoek 16
3.1.1 Het doorlopende evaluatieonderzoek 16
3.1.2 Ontwikkelingen in 2025 17
3.2 Uitkomsten evaluatieonderzoek 18
3.2.1 MDT in cijfers 18
3.2.2 Resultaten op de MDT-doelstellingen 26
3.2.3 Landelijk dekkend netwerk 32

4 SAMENVATTING UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 2025 37

4.1 Overzichtsrapport ‘De impact van MDT’ 37
4.2 Analyse invulling pijler ‘Iets doen voor een ander’ 37
4.3 Impactgebieden 40
4.4 Impactanalyse subsidieronde 2024 42
4.5 Naamsbekendheid MDT en communicatiebehoeften van jongeren 46

5 MDT ONDERZOEK IN 2026 48

SAMENVATTING ONDERZOEKSRAPPORT 2025

DOELGROEP

Alle jongeren in Nederland tussen de 12 en 30 jaar

PIJLERS

1. IETS DOEN VOOR EEN ANDER EN / OF DE SAMENLEVING
2. TALENTONTWIKKELING
3. ONTMOETING

620 TOEGEKENDE MDT-PROJECTEN SINDS DE START
2018-2025 (inclusief ronde 2025)

302 ACTIEVE MDT-PROJECTEN IN Q4 2025

291 AFGERONDE MDT-PROJECTEN

DOOR MDT

- gaat **17%** van de jongeren vrijwilligerswerk doen
- gaat **12%** een opleiding volgen
- heeft **8%** een stage gevonden
- heeft **10%** een baan gevonden

2600+

ORGANISATIES BETROKKEN BIJ MDT

Over 2025 waren ruim 310 partnerschappen, meer dan 2.600 formele samenwerkingspartners en een veelvoud aan informele partners actief

BETROKKENHEID SCHOLEN

Bij **60%** van de reguliere MDT-projecten zijn scholen formeel betrokken

Daarnaast zijn in het onderwijs **232** verkorte MDT-projecten uitgevoerd

BETROKKENHEID GEMEENTEN

Bij ruim **20%** van de reguliere MDT-projecten zijn gemeenten formeel betrokken

Daarnaast zijn bij gemeenten **57** verkorte MDT-projecten uitgevoerd

289.500

JONGEREN GESTART TOT EN MET 2025

7,1% **STOPT VROEGTIJDIG MET MDT**

waarvan 15% met een positieve reden
(uitstroom naar (vrijwilligers)werk en opleiding)

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is

17,9 jaar

Ongeveer **64%** van de MDT-jongeren is tussen de 15 - 22 jaar oud

DOELSTELLINGEN

94%
vindt het na afloop belangrijk om iets te doen voor een ander

63%
heeft veel geleerd tijdens MDT

95%
heeft door MDT ontmoetingen gehad met mensen buiten de eigen leefwereld

41%
van de projecten in subsidieronde 2024 richten zich concreet op mentale gezondheid

MDT BEVORDERT BURGERSCHAP

86% van de jongeren geeft na afloop van MDT aan het belangrijk te vinden om hun stad of buurt beter te maken

15% blijft na afloop betrokken bij het MDT-project (vrijwillig/stage/betaald)

WAARDERING VAN JONGEREN VOOR MDT

7 van de 10 jongeren zou MDT aanraden aan vrienden

13%
VAN DE JONGEREN ERVAARDEN TEVEEL DRUK TIJDENS MDT

Daarvan werd 43% goed begeleid hoe hiermee om te gaan

JONGERENPARTICIPATIE

86% van de jongeren
vindt het (heel erg) belangrijk om zelf te mogen bepalen wat ze doen in hun MDT

Volgens 89%
doen de begeleiders hun best om de jongeren te laten meedenken

MDT bevordert de loopbaanoriëntatie en begeleiding van jongeren

53%
WEET BETER WAT DIE LEUK VINDT

56%
WEET BETER WAT DIE KAN

SUBSIDIERONDE 2024

- **31%** van de projecten richt zich specifiek op jongeren in een minder kansrijke positie
- **94%** van de projecten richt zich op zelfontdekking van jongeren
- **83%** van de projecten richt zich op het vergroten van de weerbaarheid
- **92%** van de projecten richt zich op het ontwikkelen van vaardigheden
- **78%** van de projecten richt zich op het stimuleren van blijvende activatie van jongeren na afronding van hun MDT

+4%
(van 86% naar 90%)

VAN DE DEELNEMERS HEBBEN NA AFLOOP MEER VERTROUWEN IN DE TOEKOMST

DOOR SUBSIDIERONDE 2024 IS HET AANTAL BESCHIKBARE PLEKKEN AFGENOMEN MET

7.7% (t.o.v. subsidieronde 2023)

HIERMEE ZIJN IN NEDERLAND NU GEMIDDELD

2,4 MDT-PLEKKEN BESCHIKBAAR PER 100 JONGEREN

INLEIDING

Na een succesvolle en leerzame proeftuinfase, is MDT sinds 2020 een waardevol programma voor Nederlandse jongeren waarmee zij de kans krijgen hun talenten te ontdekken, mensen van buiten hun eigen leefwereld te ontmoeten en iets te doen voor een ander en/of de samenleving.

Hoofdstuk 1 van dit rapport bevat een korte geschiedenis van MDT en haar totstandkoming. Vanaf 2022 is ingezet op opschaling door het aantal projecten te vergroten, een verdere spreiding van MDT-projecten over het land te realiseren, en een toename van het aantal jongeren dat kan deelnemen te realiseren. In 2025 heeft MDT de beoogde opschaling gerealiseerd, zijn regionale netwerken verder ontwikkeld en groeit MDT verder binnen gemeenten en in samenwerking met onderwijsinstellingen.

In **hoofdstuk 2** wordt aandacht besteed aan de doelstellingen, aan hoe MDT samenwerkt met verschillende stakeholders voor duurzame inbedding en aan de rol van onderzoek met de belangrijkste onderzoekslijnen in 2025.

In **hoofdstuk 3** van dit rapport wordt ingegaan op de cijfers van 2025 aangaande MDT-projecten, deelnemende jongeren, effecten van MDT op de deelnemende jongeren en gegevens over de MDT-regio's. Vanaf de start van MDT is er een doorlopend evaluatieonderzoek ingericht dat informatie verschaft over de MDT-projecten, de behaalde deelnemersaantallen, hoe jongeren hun MDT waarderen en nog veel meer.
Onderzoek speelt vanaf het begin een belangrijke rol binnen het programma. De gegevens helpen om het programma te ontwikkelen en te verbeteren (to improve) en voor de verantwoording (to prove).

Hoofdstuk 4 van dit rapport bevat samenvattingen van de in 2025 verrichte onderzoeken in opdracht van de programmadirectie Maatschappelijke Diensttijd. Naast het doorlopende evaluatieonderzoek, zet het MDT-onderzoeksteam sinds 2022 in op het onderbouwen van de impact en de werking van MDT. In 2025 is dit voortgezet. In vervolg op de uitgevoerde impactanalyses van de projecten die deelnemen in subsidieronde 5a (2022) en 2023, is in 2025 deze analyse ook gedaan voor de projecten die deelnemen in subsidieronde 2024. Ook is een belangrijke stap gemaakt om impact op overkoepelende thema's inzichtelijk te maken aan de hand van geanalyseerde impactgebieden. Naast de hier genoemde langer lopende onderzoekslijnen is in 2025 onderzoek verricht op de invulling van de MDT pijler 'iets doen voor een ander'.

Tenslotte wordt in **hoofdstuk 5** vooruitgekeken naar het onderzoek in 2026.
Het doorlopende evaluatieonderzoek en het impactonderzoek spelen een vitale rol in het programma. Ten eerste voor de doorontwikkeling van MDT, waarbij de uitkomsten van het onderzoek worden gebruikt voor het verbeteren en optimaliseren van MDT. Ten tweede om aangesloten te blijven bij de interesses en behoeften van jongeren en ten derde om de effecten en de impact van MDT steeds beter kunnen onderbouwen.

De onderzoekrapportage 2025 geeft, net als de rapportages over de vorige jaren, een helder en samenhangend beeld van MDT. Het programma is de afgelopen jaren sterk gegroeid en heeft het beoogde aantal MDT-trajecten tot en met 2025 nagenoeg gerealiseerd.
De rapportage laat daarnaast een rijke opbrengst zien aan uitkomsten van het evaluatieonderzoek en andere onderzoeken die in 2025 zijn uitgevoerd.

Veel leesplezier!

1 MDT GESCHIEDENIS IN VOGELVLUCHT

DOEL VAN MDT

Het doel van MDT is tweeledig: het versterkt de jongeren én de maatschappij. MDT is gebaseerd op de visie dat een brede, maatschappelijke oriëntatie voor jongeren en jongvolwassenen bijdraagt aan de vorming van betrokken burgers. MDT gaat in de basis over burgerschap en persoonsvorming. Door MDT bouwen jongeren zelfvertrouwen op, weten ze beter wat ze willen en doen ze belangrijke (studie- en arbeids)vaardigheden op. wat op termijn bij kan dragen aan een sterkere en meer verbonden samenleving. De missie van MDT is dan ook alle jongeren van 12-30 jaar woonachtig in (Caribisch) Nederland de kans te bieden om gedurende een aantal weken tot maanden in de eigen omgeving een MDT te doen die past bij hun levensfase en interesse. Met hun MDT kunnen ze iets doen voor een ander en/of de samenleving, hun talenten ontwikkelen en mensen ontmoeten buiten hun leefwereld. Zo kunnen de jongeren bijvoorbeeld sportactiviteiten organiseren, taalles geven aan nieuwkomers of aan de slag bij een bedrijf of zorginstelling. Meer informatie en lopende projecten zijn te vinden op www.doemeemetmdt.nl

IN CO-CREATIE

MDT is vanaf het begin in samenwerking met jongeren, maatschappelijke organisaties, scholen, gemeenten, bedrijven en ministeries ontwikkeld. Hierdoor is gedeeld eigenaarschap gecreëerd en is ervoor gezorgd dat MDT goed aansluit bij de praktijk. Bij nieuwe plannen en vraagstukken worden direct de stakeholders betrokken die ermee te maken hebben. Dit zorgt ervoor dat MDT flexibel blijft en goed inspeelt op de behoeften van zowel jongeren als organisaties. Ook de programmadirectie werkt op deze manier. De Nationale Jeugdraad (NJR) en Vereniging VrijwilligerswerkNL maken actief deel uit van het landelijk team MDT.

LEREN IN PROEFTUINEN

Op basis van de opgehaalde wensen en behoeften van de stakeholders wordt begonnen met drie subsidierondes van ‘proeftuinen’ (ronde 1 in mei 2018, ronde 2 in oktober 2018, en ronde 3 eind 2019 de “gemeenteronde” ofwel de “intensieve variant”). Voor deze proeftuinen is de samenwerking gezocht met subsidie-uitvoerder ZonMw, die hiervoor hun Actieprogramma Maatschappelijke Diensttijd in het leven roept. In deze drie proeftuinrondes experimenteren uiteindelijk in totaal 87 projecten met ruim 17.500 deelnemende jongeren met verschillende invullingen van het concept. De uitkomst van de drie proeftuinrondes: MDT wordt in maart 2020 een volwaardig programma.

MDT WORDT EEN VOLWAARDIG PROGRAMMA

In de proeftuinen is mede aan de hand van de uitkomsten van het doorlopende evaluatie-onderzoek geleerd wat wel en wat niet werkt. Deze kennis leidt tot een aantal kaders waaraan nieuwe MDT-aanbieders moeten voldoen in het aanbieden van MDT-trajecten aan jongeren. Via een MDT zetten jongeren (12-30 jaar[1]) zich in voor een ander of voor de samenleving in minimaal 80 uur binnen een periode van zes maanden. Tegelijkertijd ontwikkelen zij hun talenten en ontmoeten zij mensen van buiten hun eigen ‘bubbel’.

[1] In rondes 4abc was deze leeftijdsgrens nog 14-27 jaar. Vanaf regeling 5a is deze verruimd naar 12-30 jaar.

VAN VWS NAAR OCW

In het regeerakkoord 2021 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst'[2] zien de regeringspartijen VVD, D66, CDA en CU de waarde van MDT en zetten in op een significante uitbreiding. Het akkoord stelde dat MDT overgaat van het Ministerie van VWS naar het Ministerie van OCW en dat het jaarlijkse budget werd verdubbeld. Om de gewenste opschaling te realiseren is de samenwerking gezocht met subsidie-uitvoerder DUS-I die vanaf 2022 – via subsidieronde 5a – MDT bijstaat om grotere subsidierondes mogelijk te maken. Daarnaast zijn activiteiten opgezet om scholen en gemeenten meer te betrekken bij MDT en jongeren op een laagdrempelige manier kennis te laten maken met MDT.
In het akkoord werd ook gesproken over de maatschappelijke opgaven waaraan MDT moet bijdragen. Zo werden de thema's kansengelijkheid, inburgering & integratie en eenzaamheid onder ouderen genoemd. In de periode 2022-2024 is gewerkt aan een aanpak op deze thema's en is bijbehorend onderzoek uitgevoerd.

OPSCHALEN EN VERSTERKEN

Er wordt gekozen om gebruik te (blijven) maken van subsidierondes om het netwerk van maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en gemeenten de kans te geven MDT-projecten op te zetten en jongeren de kans te bieden deel te nemen aan een MDT die aansluit bij hun interesses in hun eigen regio.

Vanaf maart 2020 worden er voor het programma meerdere subsidierondes georganiseerd. De belangrijkste lijn daarin zijn de zogenaamde 'reguliere' MDT-projecten: projecten die voldoen aan de kaders zoals in het programma beschreven van minimaal 80 uur in maximaal 6 maanden. In deze subsidierondes staan vooral de groei van het netwerk en de opschaling naar een landelijk dekkend netwerk centraal, zodat elke jongere in Nederland een MDT in de buurt heeft die aansluit bij de eigen behoeften en interesses. In de periode 2020 t/m 2025 zijn er 7 subsidieronden van start gegaan. Vanuit deze rondes zijn subsidies toegekend aan 533 reguliere MDT-projecten. Samen met de projecten vanuit de proeftuinen (87) hebben in totaal 620 projecten subsidie ontvangen.

MDT-KORT RONDES

Naast de reguliere MDT-subsidierondes zijn ook meerdere MDT-kort subsidierondes gehouden[3]. Hiermee is ingespeeld op (acute) ontwikkelingen in de samenleving en behoeftes van het MDT-netwerk. Zo zijn er in de coronaperiode twee specifieke coronarondes gehouden en is het project Jeugd aan Zet vanuit MDT gefinancierd.

In het voorjaar van 2022 is een MDT-kort ronde gehouden voor jongeren die zich willen inzetten voor de maatschappelijke effecten die zijn ontstaan door de oorlog in Oekraïne. In totaal hebben circa 100.000 jongeren aan de projecten in deze MDT-kort rondes deelgenomen. Ook is in 2022 een MDT-ronde 'Impuls domeinoverstijgend werken en duurzame borging' voor deelnemende gemeenten aan MDT-ronde 3 (de gemeenteronde ofwel intensieve variant) toegekend waarin werd onderzocht hoe MDT domeinoverstijgend werken kan bevorderen.

Vanaf het najaar van 2022 zijn twee MDT kort-rondes gehouden om gemeenten, onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke organisaties laagdrempelig kennis te laten maken met MDT. Aan beide rondes deden in totaal 406 projecten mee. De laatste projecten zijn in 2025 afgerond. In totaal namen circa 35.000 jongeren deel.

HET MDT-NETWERK

Het MDT-netwerk is in de loop der tijd aanzienlijk gegroeid door het toetreden van verschillende MDT-projecten in de reguliere subsidierondes. Elk MDT-project maakt deel uit van een organisatie die optreedt als penvoerder. Bij de reguliere MDT-projecten is het een vereiste om samenwerking te zoeken in de regio. Dit betekent dat elk project gemiddeld circa acht formele partners heeft die onderdeel zijn van de subsidieaanvraag. Hierdoor is elk MDT-project een partnerschap van meerdere organisaties. Daarnaast is bekend dat vele partnerschappen samenwerken met nog andere 'informele' partners die niet formeel onderdeel zijn van de subsidieaanvraag. Al deze partners tezamen werven, begeleiden en

[2] Zie: Coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst
[3] Zie: MDT Onderzoeksrapport 2023: MDT 2023 Groeien en bewijzen | Rapport | Rijksoverheid.nl, blz. 13.

faciliteren maatschappelijk activiteiten waarbij deelnemende MDT-jongeren iets doen voor een ander, hun talent ontwikkelen en anderen ontmoeten. Over heel 2025 genomen zijn er zo'n 302 MDT-partnerschappen actief. Hier zijn ruim 2.400 formele samenwerkingspartners en een veelvoud aan informele partners bij betrokken.

Onderwijsinstellingen zijn vanaf de start van MDT een belangrijke partner van MDT: onderwijsinstellingen vinden al geregeld hun weg naar MDT-projecten en MDT-projecten werken actief samen met onderwijsinstellingen. Met de overgang van MDT van het Ministerie van VWS naar het Ministerie van OCW is deze samenwerking verder geïntensiveerd. Onderzoek wijst uit dat docenten nog onbekend zijn met MDT of niet goed weten hoe ze MDT goed kunnen integreren in hun onderwijs. Daarom is in september 2023 het Expertteam MDT & Onderwijs gestart. Dit team van acht onderwijsprofessionals biedt scholen advies op maat bij het implementeren van MDT binnen het onderwijs. Het team is gespecialiseerd in verschillende onderwijssoorten (vo, mbo, ho) en werkt regionaal. Daarnaast heeft MDT on Tour plaatsgevonden in 2023 en 2024. MDT on Tour is een interactief dagprogramma waarbij MDT langskomt op scholen.

REGIONALE SAMENWERKING

MDT streeft er naar om een passend aanbod voor alle jongeren te bieden, het aanbod van projecten en het aantal deelnemende jongeren te verhogen en MDT duurzaam in te bedden in de regionale context. Hierdoor wordt MDT voor alle jongeren dichtbij beschikbaar. Daarom is in 2023 in nauw overleg met het MDT-netwerk een structuur van regionale samenwerkingsverbanden (RSV's) ontstaan. MDT-organisaties werken in deze RSV's onder ander aan het landelijk dekkend netwerk van MDT. In 2025 is het aantal regio's binnen het landelijk dekkende netwerk van RSV's gewijzigd van 19 naar 13. Elke RSV heeft een eigen regiofacilitator. Binnen de RSV's bepalen de MDT-organisaties hoe zij samenwerken in een regiostrategie. Daarnaast betrekken de MDT-organisaties binnen het RSV ook partijen die nog niet betrokken zijn bij MDT - van bedrijven en scholen tot maatschappelijke organisaties, gemeenten en fondsen.

DEELNEMERS

Met elke subsidieronde is het aantal jongeren dat kan deelnemen aan MDT gegroeid. In de proeftuinrondes vanaf 2018 (met veelal een looptijd van 18 maanden) hebben ruim 17.500 jongeren deelgenomen. Vanaf 2020 tot en met 2025 is, via de subsidierondes, de deelname aan MDT in 2025 verder gegroeid naar circa 290.000 jongeren. Het verwachte aantal deelnemers eind 2025, circa 290.000 jongeren, is hiermee bijna gehaald. De komende jaren kunnen vanuit de reeds toegekende projecten in totaal nog ruim 175.000 jongeren deelnemen aan MDT (inclusief subsidieronde 2025).

HOOFDLIJNENAKKOORD EN DOORSTART MDT

Voor het MDT-netwerk, MDT-jongeren, maatschappelijke partners en het landelijk team MDT was 2024 een turbulent jaar. In de financiële bijlage van het Hoofdlijnenakkoord[4] van 16 mei 2024 stond dat de Rijksfinanciering voor het MDT-programma kwam te vervallen en dat het programma afgebouwd ging worden. Het netwerk organiseerde zich onder #doormetMDT om te protesteren tegen de afschaffing van MDT[5]. Meerdere MDT-jongerenorganisaties hielden acties bij de Tweede Kamer en spraken Kamerleden aan. Uiteindelijk stemde de Tweede Kamer op 12 december 2024 en de Eerste Kamer op 1 april 2025 in met de gewijzigde OCW-begroting[6] waardoor MDT door kon gaan met € 130 miljoen per jaar. Vanaf medio mei 2025 heeft MDT gewerkt aan een meerjarenplan (2026-2030)[7], dat in het voorjaar van 2026 is gedeeld met de Tweede Kamer.

[4] Zie: Hoofdlijnenakkoord tussen de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB
[5] Zie: #doormetMDT
[6] Zie: Akkoord over de gewijzigde OCW-begroting
[7] Zie: Programmaplan Maatschappelijke Diensttijd (2026-2030).

2 DOELSTELLINGEN, SAMENWERKING EN ONDERZOEK

Hieronder wordt ingegaan op de doelstellingen van MDT, de samenwerking met verschillende stakeholders ten behoeve van duurzame inbedding en de belangrijkste onderzoekslijnen in 2025.

2.1 DE HOOFDDOELSTELLINGEN VAN MDT

De drie pijlers van MDT

Bij het opzetten van MDT zijn drie hoofddoelstellingen van MDT vastgesteld[8]. Deze hoofddoelstellingen worden ook wel de drie pijlers genoemd:

1. **Iets doen voor een ander en/of de samenleving**
2. **Talentontwikkeling**
3. **Betekenisvolle ontmoetingen**

Via het doorlopend evaluatieonderzoek komen cijfers beschikbaar over een aantal indicatoren die gerelateerd zijn aan de drie pijlers[9]. Uit deze cijfers blijkt dat ook in 2025 de eerder gestelde streefwaarden voor de hoofddoelstellingen worden gehaald. In hoofdstuk 3 wordt uitgebreid ingegaan op deze cijfers.

In 2023 t/m 2025 is gewerkt aan een strategische herijking van de drie pijlers. Deze herijking heeft geleid tot aangescherpte definities van de drie pijlers en meer concrete handvatten voor de MDT-organisaties hoe invulling aan de pijlers binnen hun project te geven[10].

Naast de drie pijlers is jongerenparticipatie een belangrijke randvoorwaarde voor MDT: het programma is en wordt vormgegeven voor, door én met jongeren. Deze randvoorwaarde telt niet alleen voor het landelijk team MDT, ook in alle MDT-projecten krijgen jongeren de kans om mee te doen, mee te praten en mee te beslissen over hun MDT.

[8] Zie: MDT Onderzoeksrapport 2024: MDT 2024 Bloeien in turbulente tijden | Rapport | Rijksoverheid.nl, blz. 11.
[9] Zie: OCW in cijfers - Maatschappelijke Diensttijd (MDT)
[10] Zie: De drie pijlers van MDT

2.2 SAMENWERKING & INBEDDING VAN MDT

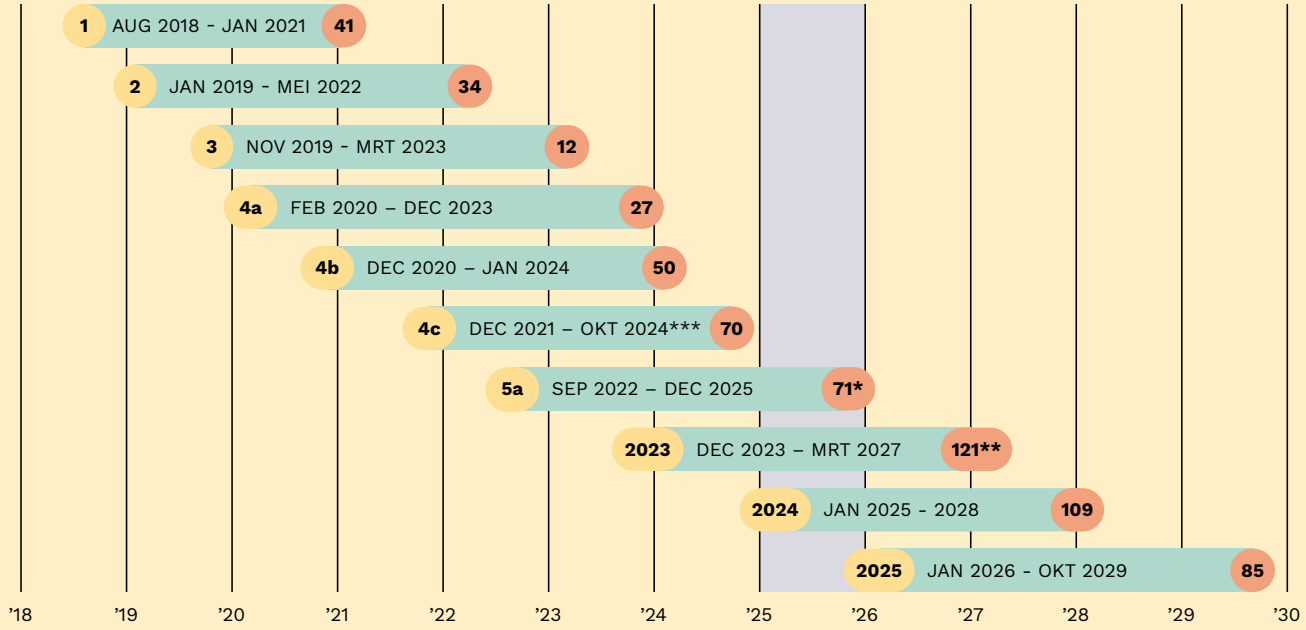
Hieronder wordt ingegaan op de subsidierondes, de stakeholders van MDT, de samenwerking in het netwerk en het werken aan de maatschappelijke opgaven. In het meerjarenplan (2026-2030)[11] voor de verduurzaming van MDT is opgenomen dat de samenwerking en inbedding een belangrijk onderdeel zijn.

Subsidierondes

Vanaf het begin van MDT wordt gewerkt met subsidieregelingen van waaruit MDT-projecten worden gefinancierd. Na drie ronden van proeftuinen is vanaf 2020 MDT officieel gestart en volgden drie regelingen in ronde 4: 4a, 4b en 4c met looptijden van 24 maanden. Deze subsidierondes zijn uitgevoerd met ZonMw als subsidie-uitvoerder. Vanaf 2022 worden de subsidieregelingen (met 2 tot 3-jarige looptijd) uitgevoerd door DUS-I.

In de regeling 2022 (ronde 5a) zijn 71 projecten gehonoreerd met een beoogd aantal gestarte trajecten van bijna 100.000. Eind 2023 zijn 121 projecten gehonoreerd in de subsidieregeling '2023'. In deze regeling is het beoogde aantal trajecten ook ruim 100.000. Eind 2024 zijn 107 projecten gehonoreerd in de subsidieregeling '2024'. Ook in deze regeling is het beoogde aantal trajecten circa 100.000. Eind 2025 zijn 85 projecten gehonoreerd in de subsidieregeling '2025'. In deze regeling is het beoogde aantal trajecten ruim 60.000[12].

FIGUUR 1 | Subsidierondes en gehonoreerde projecten sinds de start van MDT

* Van de 71 gehonoreerde projecten hebben 2 projecten zich teruggetrokken.
** Na toekenning heeft 1 project zich meteen teruggetrokken, van de gehonoreerde 121 projecten zijn daardoor 120 van start gegaan.
*** Een aantal projecten van subsidieronde 4c heeft een budget neutrale verlening gekregen vanuit subsidieuitvoerder ZonMW en zijn dus toegestaan om een langere periode door te gaan.

Rol van verschillende stakeholders van MDT

MDT is vanaf het begin een programma waarin samenwerking en co-creatie centraal staan. Zo zijn vanaf de start jongeren, jongerenorganisaties en maatschappelijke organisaties zoals NJR (Nationale Jeugdraad) en Vereniging VrijwilligerswerkNL (voorheen NOV, Nederlands Organisatie voor Vrijwilligerswerk) betrokken bij de totstandkoming en uitvoering van MDT.

[11] Zie: Programmaplan Maatschappelijke Diensttijd (2026-2030)
[12] Het totaal aantal jongeren dat per subsidieregeling bedient kan worden is afhankelijk van het subsidieplafond per regeling i.c.m. het aantal toegekende projecten. Voor subsidieregeling 2025 lag het subsidieplafond lager in vergelijking met eerdere subsidieregelingen.

Ook is er vanaf het begin ingezet op interdepartementale samenwerking. In de loop van de tijd zijn er steeds meer stakeholders bij MDT betrokken. Daarnaast is vanaf 2021 een samenwerking met het Oranje Fonds aangegaan in het programma 'Verschilmakers'[13], dat tot doel heeft vrijwilligersorganisaties meer 'jongerenproof' te maken. Het uitgevoerde onderzoek naar de werkzame elementen van het Verschilmakers-programma bevat ook interessante elementen voor MDT. Het programma is in 2024 verlengd.

In samenwerking met de Maatschappelijke Alliantie is het Springplank-platform[14] ontwikkeld om verdere aansluiting tussen MDT, jongeren en het bedrijfsleven te faciliteren.

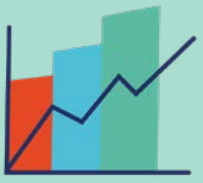
De samenwerking met verschillende stakeholders is van groot belang voor zowel het huidige succes van MDT als de verdere verduurzaming ervan. Daarom is het landelijk team MDT vanaf de start in gesprek met betrokken partijen om de aanpak toe te lichten en de meerwaarde van MDT zichtbaar te maken. In co-creatie met bedrijven, het onderwijs, gemeenten en fondsen wordt continu onderzocht wat de meerwaarde van MDT is voor deze partijen en hoe deze waarde te vergroten. Daardoor is onder andere duidelijk geworden dat er kansen liggen om MDT te positioneren als (beleids)instrument voor het onderwijs op burgerschap en loopbaanoriëntatie en -ontwikkeling. Tevens is naar voren gekomen dat gemeenten en bedrijfsleven MDT kan inzetten ter invulling van SROI-verplichtingen en SDG-doelstellingen.

Samenwerking in het netwerk

Binnen MDT-projecten is samenwerking een sleutelwoord. Geen enkel MDT-project bestaat uit slechts één partij. Elk MDT-project is een samenwerkingsverband en partnerschap op zichzelf. Zowel in de subsidieaanvraag, de voortgangs- en eindverslagen als in de periodieke vragenlijsten aan projectleiders wordt naar de samenstelling van MDT-partnerschappen gekeken. Een partnerschap bestaat uit formele partners en informele partners.

Formele partners zijn organisaties die onderdeel zijn van de subsidieaanvraag van MDT. Hierbij valt te denken aan de gemeenten waar het project actief is of een onderwijsinstelling die hun leerlingen aan het desbetreffende MDT laat deelnemen. Gemiddeld heeft een MDT-project circa negen formele partners. Informele partners zijn organisaties waarmee gedurende de looptijd van het project wordt samengewerkt. Dit kunnen bijvoorbeeld organisaties zijn die trainingen voor jongeren verzorgen of welzijnsinstellingen waarmee contact wordt gelegd omdat een jongere zich daar graag wil inzetten.

Een analyse (figuur 2) van de samenstelling van de partnerschappen van ronde 5a (2022), ronde 2023 en 2024 laat zien:

- **5a**: 71 projecten met 65 unieke penvoerders, waarvan het overgrote gedeelte een maatschappelijke organisatie. 3 penvoerders zijn onderwijsinstellingen en slechts 1 een gemeente. Deze 71 projecten hebben 670 unieke formele partners, waarvan 110 onderwijsinstellingen en 32 gemeenten.
- **2023**: 120 projecten met 120 unieke penvoerders. 8 penvoerders zijn onderwijsinstellingen en slechts 2 een gemeente. Deze 120 projecten hebben 868 unieke formele partners, waarvan 161 onderwijsinstellingen en 29 gemeenten.
- **2024**: 109 projecten met 107 unieke penvoerders. 10 penvoerders zijn onderwijsinstellingen en 6 zijn gemeenten. Deze 109 projecten hebben 613 unieke formele partners, waarvan 84 onderwijsinstellingen en 30 gemeenten.

[13] Zie: Oranje Fonds - de Verschilmakers
[14] Zie: Maatschappelijke Alliantie - Springplank-platform

FIGUUR 2 | Overzicht samenstelling MDT-partnerschappen in subsidieronde 5a, 2023 en 2024

Subsidieregeling 5a

Formele partners

736	Formele samenwerkingspartners (~670 uniek)		71	Penvoerder/projecten
123	Onderwijsinstellingen (~110 uniek)		3	Onderwijsinstellingen
34	Gemeenten (~32 uniek)		1	Gemeenten

Subsidieregeling 2023

Formele partners

994	Formele samenwerkingspartners (~868 uniek)		120	Penvoerder/projecten
175	Onderwijsinstellingen (~161 uniek)		8	Onderwijsinstellingen
39	Gemeenten (~29 uniek)		2	Gemeenten

Subsidieregeling 2024

Formele partners

711	Formele samenwerkingspartners (~613 uniek)		109	Penvoerder/projecten
118	Onderwijsinstellingen (~84 uniek)		10	Onderwijsinstellingen
34	Gemeenten (~30 uniek)		6	Gemeenten

Naast de formele partners, geeft tabel 1 een overzicht van de mate van samenwerking met de verschillende type informele samenwerkingspartners in het netwerk, aanvullend aan de partijen die formeel betrokken zijn in de subsidieaanvraag. Projecten hebben in 2025 net als in eerdere jaren, het vaakst samengewerkt met maatschappelijke organisaties (97%) en onderwijsinstellingen (94%). In 2025 zijn bij alle onderscheiden typen behoorlijke stijgingen te zien ten opzichte van 2024.

Dit laat zien dat er binnen projecten intensiever wordt samengewerkt met verschillende type partners. Hiermee worden de kansen op de verduurzaming van projecten groter.

TABEL 1 | Overzicht van de mate van samenwerking met de verschillende type informele samenwerkingspartners in het netwerk[15]

Informele samenwerkingspartners				
Soort organisatie	**2025**	**2024**	**2023**	**2022**
Maatschappelijke organisaties	97%	87%	94%	88%
Onderwijsinstellingen	94%	86%	90%	84%
Gemeenten	83%	66%	70%	73%
Bedrijven	87%	71%	65%	65%
Fondsen	43%	34%	34%	44%

[15] In 2024 is de vraag rondom de samenwerking met informele partnerorganisaties aan projecten verduidelijkt, met extra uitleg over de definitie van informele partnerorganisaties

Maatschappelijke opgaven

MDT-projecten spelen in op diverse behoeften vanuit de samenleving en jongeren zelf. In 2022 zijn vijf thema's geïdentificeerd waarbij MDT extra van waarde kan zijn. De thema's eenzaamheid, kansengelijkheid, inburgering en integratie komen uit het coalitieakkoord Kabinet Rutte IV 2022. Het MDT-jongerenpanel heeft het thema mentale gezondheid aangedragen. Ten slotte is gebleken dat MDT en de sportwereld veel dezelfde doelstellingen hebben, zoals het activeren van jongeren en het bevorderen van sociale participatie. Om deze reden is sport als vijfde thema opgenomen. In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen in hoeverre MDT-projecten actief zijn op de maatschappelijke opgaven.

TABEL 2 | Overzicht inzet MDT-projecten op maatschappelijke thema's

	Subsidieregeling 4a, 4b, 4c, 5a			Subsidieregeling 2023			Subsidieregeling 2024		
Thema	**Concreet mee bezig**	**Wel genoemd, niet gecon-cretiseerd**	**Totaal**	**Concreet mee bezig**	**Wel genoemd, niet gecon-cretiseerd**	**Totaal**	**Concreet mee bezig**	**Wel genoemd, niet gecon-cretiseerd**	**Totaal**
Eenzaamheid	15%	29%	44%	38%	18%	56%	37%	25%	62%
Inburgering & integratie	13%	7%	20%	21%	18%	39%	15%	14%	29%
Kansengelijkheid	18%	14%	32%	24%	17%	42%	29%	12%	41%
Mentale gezondheid	5%	15%	20%	45%	18%	63%	41%	29%	70%
Sport	10%	13%	23%	28%	10%	38%	30%	17%	47%

2.3 DE ROL VAN ONDERZOEK

De onderzoekslijnen van 2025

Onderzoek neemt een bijzondere rol in binnen MDT. Waar bij de meeste rijksprogramma's onderzoek op afstand wordt gedaan en veelal achteraf wordt geëvalueerd, is bij MDT de keuze gemaakt om onderzoek vanaf het begin mee te laten lopen. Deze vorm van lerend, continu en iteratief evalueren ('ex durante') en aan de hand van de uitkomsten het (nieuwe) programma bijsturen maakt dat onderzoek een vitale rol pakt binnen het programma. Het MDT-onderzoeksteam richt zich op het realiseren van twee doelen: ten eerste voor de doorontwikkeling c.q. verbeteringen van het programma en de verschillende MDT-projecten ('to improve') en ten tweede voor de verantwoording van de bestede middelen ('to prove').

Hierbij zijn de volgende principes belangrijk:

- **Focus behouden op inhoud boven proces**
- **Waar mogelijk kort cyclisch en iteratief onderzoek voor maximaal lerend vermogen**
- **De rust nemen waar nodig voor gedegen processen die tijd en afstemming kosten**

In 2025 bestond het onderzoek uit de onderstaande belangrijke lijnen:

1. **Het doorlopende evaluatieonderzoek**
2. **Impactmanagement**
3. **Jongerenparticipatie**

1. Het doorlopende evaluatieonderzoek

Het doorlopende evaluatieonderzoek is de grootste en meest zichtbare onderzoekslijn. Het evaluatieonderzoek loopt sinds de start van MDT en bestaat enerzijds uit een start- en eindvragenlijst voor jongeren die deelnemen aan MDT en anderzijds uit een vragenlijst per kwartaal voor de projectleiders van MDT-projecten. De dataverzameling verloopt via Verian, het onderzoek wordt uitgevoerd in samenwerking met Verian en Impact Centre Erasmus. Vanuit dit doorlopende onderzoek worden continu trends en ontwikkelingen zichtbaar gemaakt in hoe en waarop MDT-projecten zich ontwikkelen en hoe jongeren hun MDT-ervaring beleven. Vanaf 2023 wordt gewerkt met een Impactrapportage per kwartaal. In deze Impactrapportage worden per kwartaal de belangrijkste gegevens over de impact van MDT vanuit het doorlopende evaluatieonderzoek inzichtelijk gemaakt. Hoofdstuk 3 van dit rapport bevat de gecombineerde gegevens over vier kwartalen voor het jaar 2025

2. Impactonderzoek

MDT onderzoek heeft de belangrijke taak om de waarde en impact van MDT aan te tonen. Doordat onderzoek al vanaf de start van MDT lerend evalueert en monitort, is er al veel bekend over de impact van MDT. Deze impact van MDT is zeer divers. Er is een veelvoud aan indicatoren en gewenste effecten waar het onderzoek inzicht in geeft. Aangevuld met impact-verhalen van jongeren en projecten, toont onderzoek de vele verschillende gezichten van de impact van MDT.

Impactonderzoek binnen MDT dient altijd twee doelen: onderzoeken welke impact reeds wordt gemaakt op een specifiek onderdeel (*to prove*) alsmede handvatten bieden die het lerend vermogen op dat onderdeel ondersteunen en vergroten *(to improve*). Daarbij zijn werkzame elementen een belangrijk onderdeel van het onderzoek naar de impact van MDT. Onderzoek draagt er hiermee continu aan bij dat MDT zowel *evidence-informed* en *practice-based* leert en verbetert, om daarmee de impact van MDT te vergroten.

3. Impactmanagement

Projecten binnen MDT werken met plezier en passie aan het bieden van leuke, leerzame en waardevolle ervaringen voor jongeren. Het effect op de jongeren is het allerbelangrijkste binnen MDT. En deze impact wordt gemaakt in de uitvoering van de diverse MDT-projecten. Veel projecten willen daarom grip krijgen op de impact van hun project (op jongeren en de samenleving) en leren hoe ze deze kunnen aantonen en vergroten. Daarom loopt vanaf 2022 binnen MDT het impactmanagement programma.

Impactmanagement is het streven naar hoe een organisatie op een zo efficiënt mogelijk manier zoveel mogelijk positieve impact kan maken. Dit programma wordt uitgevoerd door het Impact Centre Erasmus met ondersteuning van onderzoekers uit het landelijk team MDT. Door middel van dit programma worden projecten ondersteund om hun eigen impact in kaart te brengen en te leren hoe ze kunnen sturen op impact. Wanneer MDT-projecten goed in staat zijn om hun impact in kaart te brengen, kunnen zij dit vervolgens ook op uniforme wijze delen met het landelijk team MDT waardoor uitspraken gedaan kunnen worden over de impact van (een groot deel van) de MDT-projecten.

Het impactmanagement programma bestond in 2025 uit verschillende onderdelen.
De vernieuwde MDT-impactreis[16] vormt de basis van het impactmanagement programma. Dit is een uitgebreide handleiding waarmee projecten stap voor stap aan de slag kunnen om hun impact inzichtelijk te maken. Deze handleiding bevat ook het MDT-impactkader. Dat is een invulbaar framework waarmee MDT-projecten hun impact en de manier waarop ze deze impact bereiken eenvoudig kunnen weergeven.

In 2025 zijn er in verschillende plekken in het land zes trainingen georganiseerd om projecten te begeleiden bij het doorlopen van de MDT-impactreis voor hun eigen MDT-project. In totaal hebben zo'n 80 deelnemers de verschillende trainingen bezocht. De trainingen zijn door de deelnemers beoordeeld met ruim een 8 gemiddeld. Na afloop van de training ontvingen alle deelnemers uitgebreide feedback op het MDT-impactkader welke zij tijdens de training ontwikkeld hebben. Hiermee worden projecten in staat gesteld hun MDT-impactkader verder door te ontwikkelen. Ook biedt dit onderzoekers inzicht in de impact die binnen MDT-projecten gemaakt wordt.

[16] Zie: MDT-impactreis

4. Flitspeilingen om het netwerk te betrekken

Ook in 2025 voert MDT regelmatig flitspeilingen uit om snel en gericht input, meningen en ideeën van het MDT-netwerk, of specifieke groepen daarbinnen, op te halen. Daarmee is MDT in staat (snel) te acteren op behoeften van het netwerk en in te spelen op trends, thema's en actualiteiten. Tegelijkertijd biedt dit onderzoeksinstrument de kans het netwerk te betrekken en een stem te geven. Daarmee levert het een belangrijke bijdrage aan het participatieve karakter alsook het lerend vermogen van MDT. In 2025 zijn de flitspeilingen veelal ingezet als input voor interne besluitvorming bij bijvoorbeeld de totstandkoming van het meerjaren-plan en rondom het thema verduurzaming.

De flitspeilingen worden uitgevoerd via chatsurveys, ontwikkeld door Abbi Insights. Deze digitale vraaggesprekken zijn persoonlijk, interactief en geschikt om op een laagdrempelige manier reacties, ideeën en feedback te verzamelen. Daardoor ontstaat ook de ruimte om de dialoog op te zoeken. Verzamelde inzichten worden, waar mogelijk, direct omgezet naar relevante en praktische (vervolg)acties, (opvolg)communicatie of terugkoppelingen afgestemd op de betreffende doelgroep. Deze vorm van onderzoek bevindt zich daarmee op het snijvlak van onderzoek en communicatie.

3 ONTWIKKELINGEN EN UITKOMSTEN EVALUATIEONDERZOEK 2025

Vanaf de start van MDT wordt structureel onderzoek gedaan naar de impact van het programma. De data hiervoor wordt verzameld door Verian via het doorlopend evaluatie-onderzoek. De basisgegevens komen van subsidieverstrekkers ZonMw en DUS-I.

Het MDT-evaluatieonderzoek verzamelt gegevens over zowel deelnemende jongeren als betrokken projecten. Deze gegevens bieden inzicht in de effecten en impact van MDT en ondersteunen de interne en externe verantwoording van de ingezette middelen. Daarnaast dienen zij ter onderbouwing van subsidieaanvragen (OCW en cofinanciering) en als basis voor verdere projectverbetering.

Op basis van deze uitkomsten bewaakt het MDT-onderzoeksteam de voortgang en actuele stand van zaken van lopende projecten. Ook stelt het onderzoek het team in staat om betrokken partijen binnen MDT te voorzien van relevante en actuele informatie.

3.1 ONTWIKKELINGEN EVALUATIEONDERZOEK

In dit hoofdstuk wordt ingezoomd op de cijfers over MDT afkomstig uit het doorlopende evaluatieonderzoek. Aan de hand van die cijfers wordt de omvang van MDT op deelnemersniveau en projectniveau getoond en wordt ingegaan op de verdeling van actieve projecten binnen de verschillende subsidierondes. In 3.1.1. wordt kort beschreven wat de onderdelen zijn van het doorlopend evaluatieonderzoek, en in 3.1.2 wordt verder ingegaan op de ontwikkelingen en optimalisaties van het onderzoeksproces in 2025.

3.1.1 Het doorlopende evaluatieonderzoek

Het doorlopende evaluatieonderzoek wordt uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeks-bureau Verian, dat deel uitmaakt van het MDT-onderzoeksteam. Het onderzoek heeft tot doel de omvang, waarde en impact van MDT cijfermatig inzichtelijk te maken.

De uitvoering vindt plaats in samenwerking met projectleiders van de MDT-projecten en bestaat uit vier onderdelen:

1. Deelnemersregistratie in de MDT-portal (het onderzoekplatform van Verian)
2. Jongerenvragenlijsten (JVL) via een startmeting (T0) en een eindmeting (T1)
3. Projectleidersvragenlijst (PLV): een periodieke vragenlijst (een keer per kwartaal) waarin onder andere gegevens rondom de voortgang van de MDT-projecten worden uitgevraagd
4. Vragenlijst na Verlening: een eenmalige vragenlijst die door de penvoerder wordt ingevuld meteen na honorering van het project

1. Deelnemersregistratie voor onderzoek

De registratie van deelnemers vormt een essentieel onderdeel van het MDT-onderzoek. Deze registratie vormt de basis voor het onderzoeksproces, waarna jongeren op het juiste moment de jongerenvragenlijsten kunnen invullen. Daarnaast worden de registratiegegevens gebruikt om verbanden te leggen tussen onderzoeksresultaten en deelnemerskenmerken.

2. Jongerenvragenlijsten (JVL) T0 en T1

Jongeren die deelnemen aan een MDT-project worden door hun projectleider geregistreerd in de MDT-portal of zij registreren zichzelf via een aanmeldvragenlijst. Op de startdatum van hun traject ontvangen zij een uitnodiging voor het invullen van de startvragenlijst (T0). Op basis van de geregistreerde einddatum ontvangen zij tegen het einde van het traject een uitnodiging voor de eindvragenlijst (T1). Door de resultaten van T1 te vergelijken met die van T0 wordt inzicht verkregen in de korte termijneffecten van MDT.

3. Projectleidersvragenlijst (PLV)

Projectleiders vullen eenmaal per kwartaal een vragenlijst in waarin, op overkoepelend, geaggregeerd en anoniem niveau, kenmerken van de deelnemers aan het betreffende MDT-project worden uitgevraagd. Via deze projectleidersvragenlijst wordt informatie verzameld over de actieve MDT-projecten in het veld.

4. Vragenlijst na Verlenging

Aanvullend op het doorlopend evaluatieonderzoek worden bij de start van iedere subsidieronde extra gegevens verzameld over de gehonoreerde projecten via de zogenoemde vragenlijst na verlening.

Verian beheert het onderzoekplatform (de MDT-portal) en ondersteunt MDT-projecten bij de deelnemersregistratie en overige onderzoekstaken. Gedurende de looptijd begeleidt het bureau de uitvoering van het onderzoek en bewaakt het de voortgang volgens de afspraken binnen de subsidieregelingen.

3.1.2 Ontwikkelingen in 2025

Respons verhogende maatregelen

In 2025 zijn verschillende ontwikkelingen doorgevoerd binnen het MDT-onderzoek. Een belangrijke wijziging betrof het beëindigen van de zogenoemde oude route[17] voor het afnemen van de jongerenvragenlijst. Deze aanpassing was enerzijds gericht op het verder standaardiseren van het onderzoeksproces en het verbeteren van de kwaliteit en betrouwbaarheid van de data. Anderzijds was het doel om meer consistentie aan te brengen in de berekening van het responspercentage, dat een belangrijke rol speelt bij de eindverantwoording van MDT-projecten. Als gevolg van deze wijziging moesten sommige projecten hun onderzoeksproces aanpassen. Om projecten hierbij te ondersteunen (zodat zij voldoende respons op de vragenlijsten konden blijven realiseren) zijn diverse nieuwe functionaliteiten aan het systeem toegevoegd, waaronder toegang voor coaches, de mogelijkheid om vragenlijsten via QR-codes af te nemen en aanvullende procesflows voor specifieke situaties.

De MDT-toolkit is begin 2025 opnieuw ingericht. Met behulp van de RouteWijzer MDT-onderzoek krijgen projecten een beeld van de verschillende mogelijkheden voor het organiseren van het onderzoek binnen hun project. Hierdoor kunnen projectleiders beter bepalen welke het beste aansluit bij hun werkprocessen, wat bijdraagt aan een efficiëntere uitvoering van de dataverzameling.

Ook is ingezet op een verbeterde onboarding van projecten. Nieuwe projecten worden vanaf de start proactief benaderd om te bepalen welke inrichting van het onderzoeksproces het beste aansluit bij hun projectstructuur en werkwijze.

Ten slotte is in 2025 de MDT-portal aangepast, zodat deze nu ook geschikt is voor projecten in Caribisch Nederland. De portal is beschikbaar in het Engels en heeft een iets andere werkwijze dan de reguliere portal, maar net als in het reguliere onderzoeksprogramma kunnen deelnemers hier worden geregistreerd en meedoen aan het MDT-onderzoek.

[17] Via de oude route was de registratie van de MDT-deelnemers niet gekoppeld met het onderzoeksproces. In de nieuwe route wordt dit wel gedaan waardoor het proces van dataverzameling efficiënter en effectiever verloopt.

Aanpassingen in de jongerenvragenlijst

In 2025 zijn een aantal inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in de MDT-jongerenvragenlijst (JVL), die wordt gebruikt voor de nulmeting (T0) en eindmeting (T1). De vragenlijst is uitgebreid met vragen over veiligheid, vertrouwen en talentontwikkeling tijdens het MDT-traject. Hiermee wordt meer inzicht verkregen in de ervaringen van jongeren en de kwaliteit van de begeleiding binnen MDT-projecten.

Daarnaast is de vraag naar opleidingsniveau aangepast en verder uitgesplitst volgens de indeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Hierdoor kunnen onderzoeksresultaten beter worden vergeleken met landelijke statistische gegevens. Tegelijkertijd is de gebruiksvriendelijkheid van de vragenlijst verbeterd, onder meer door een overzichtelijker ontwerp en eenvoudigere navigatie. Dit draagt bij aan een hogere respons en minder invulfouten.

Technische en organisatorische verbeteringen

Naast inhoudelijke aanpassingen zijn ook technische verbeteringen doorgevoerd. Zo is Multi-Factor Authentication (MFA) geïntroduceerd om de beveiliging van deelnemersgegevens in de MDT-portal te versterken. Ook is gewerkt aan een vernieuwd dashboard en verbeterde rapportagefunctionaliteit, waardoor projecten hun eigen onderzoeksresultaten beter kunnen monitoren en analyseren. Verder is de toegankelijkheid van het MDT-onderzoek vergroot door de vragenlijsten (naast het Nederlands, Engels, Arabisch en Papiaments) in het Spaans beschikbaar te maken.

Deze ontwikkelingen dragen bij aan de professionalisering van het MDT-onderzoek en ondersteunen projecten bij het verzamelen van betrouwbare en vergelijkbare onderzoeksgegevens.

Landelijk Dekkend Netwerk

In 2025 is de regio-indeling gewijzigd van 19 naar 13 regio's. Binnen de Landelijk Dekkend Netwerk-analyse (in hoofdstuk 3.2.3) zijn de bijbehorende berekeningen en kaarten hierop aangepast.

Rapportagetools

Het projectleidersdashboard is in 2025 herzien en uitgebreid met een rapportagefunctie, waardoor onderzoeksresultaten beter inzichtelijk en analyseerbaar zijn voor projecten. Daarnaast is het ProjectenDatabase-dashboard uitgebreid, waardoor het mogelijk is voor onderzoekers om alle beschikbare MDT-data uitgebreider en in onderlinge samenhang te analyseren.

3.2 UITKOMSTEN EVALUATIEONDERZOEK

3.2.1 MDT in cijfers

In totaal zijn sinds de start van MDT 620[18] reguliere projecten van start gegaan. 291 projecten waren eind 2025 afgerond en 6 projecten zijn voortijdig gestopt. In 2025 kwam ook MDT-kort ronde 2 tot een einde. In totaal hebben sinds begin 2023 aan MDT-kort 406 verschillende projecten meegedaan (168 in ronde 1 en 238 in ronde 2). Van deze 406 zijn er 57 uitgevoerd door een gemeente, 232 binnen het onderwijs en 117 door een maatschappelijke organisatie. In de onderstaande figuur is het overzicht van het aantal projecten per ronde vanaf de start van MDT te lezen.

[18] Dit aantal is inclusief de gehonoreerde projecten uit de regeling MDT 2025. Hoewel een deel van deze projecten een officiële startdatum in 2025 had, starten alle nieuwe projecten pas in 2026 met het doorlopend evaluatieonderzoek.

TABEL 3 | Aantal projecten vanaf de start van MDT per subsidieronde (stand per 31-12-2025)

2025					
Aantal projecten per ronde / Status	**Totaal**	**Actief**	**Formeel afgerond**	**Voortijdig gestopt**	**Nog niet gestart**
Ronde 1	41		41		
Ronde 2	34		34		
Ronde 3	12		12		
Ronde 4a	27		27		
Ronde 4b	50		50		
Ronde 4c	70		70		
Lijn 1	*40*				
Lijn 2	*9*				
Lijn 3	*21*				
Ronde 5a	71	19	50*	2	
Ronde MDT 2023	121	110	7*	4	
Ronde MDT 2024	109	109			
Ronde MDT 2025	85				85
Totaal aantal reguliere projecten	**620**	**238**	**291**	**6**	**85**
MDT-kort (ronde 1)	168		168		
Onderwijs	*126*		*126*		
Gemeente	*42*		*42*		
MDT-kort (ronde 2)	238		238		
Onderwijs	*106*		*106*		
Gemeente	*15*		*15*		
Maatschappelijke organisaties	*117*		*117*		
Totaal aantal MDT-kort projecten	**406**		**406**		
Light-rondes					
#ookditisMDT	*19*		*19*		
Perspectief voor de Jeugd	*112*		*112*		
Oekraïne-ronde	*19*		*19*		
Totaal aantal Light-rondes	**150**		**150**		
CN projecten	3	3			
Totaal aantal CN projecten	**3**	**3**			
Totaal aantal projecten	**1179**	**241**	**847**	**6**	**85**

*Projecten hebben een einddatum in 2025, zijn afgerond, maar nog niet formeel afgerond.

MDT reguliere projecten en deelnemers in de verschillende subsidierondes

Elke reguliere subsidieronde heeft een eigen karakter en looptijd. De rondes 1, 2 en 3 met de proeftuinen en de rondes 4a, 4b en 4c (met subrondes 4c lijn 1, 2 en 3) werden uitgevoerd door ZonMw en hadden een gemiddelde looptijd van circa 18-24 maanden.

MDT-samenwerkingsverbanden, die in ronde 3, 4a, 4b of 4c actief waren, konden in ronde 5a worden voortgezet. Ronde 5a is gestart in december 2022 met 71 projecten. Eind 2023 werden 121 nieuwe projecten gehonoreerd binnen subsidieronde MDT 2023 en eind 2024 kwamen daar 107 projecten bij (plus nog 2 in de loop van) in ronde MDT 2024. Eind 2025 zijn er nog eens 85 projecten gehonoreerd in ronde MDT 2025. De rondes vanaf eind 2022 worden uitgevoerd door DUS-I, waarbij de looptijd van de projecten 2 of 3 jaar is.

Per ronde is het aantal projecten, het beoogde en het gerealiseerde aantal deelnemers bekend, zoals te zien is in het onderstaande overzicht.

FIGUUR 3 | Projecten en jongeren per subsidieronde

Subsidieronde	Aantal projecten Afgerond en lopend	Gestart Aantal jongeren	Afgerond Aantal jongeren	Behaalde projecten Procentueel	Streefaantal jongeren
1	41 Start okt 2018; Afgerond jan 2021	12.222	12.222	99%	12.371
2	34 Start jan 2019; afgerond juni 2021	4.254	4.254	75%	5.697
3	12 Start okt 2019; afgerond 2022	1.178	1.178	53%	2.220
4a	27 Start nov 2020; afgerond 2023	22.037	18.290	112%	19.756
4b	50 Start okt 2019; afgerond 2024	23.082	18.616	98%	23.543
4c	70 Start mrt 2021; 76% afgerond	35.228	26.762	101%	34.902
5a	52 19 Start dec 2022; 2 gestopt, 50 afgerond, 19 actief	97.407	78.323	99%	98.835
MDT2023	11 110 Start 2023; 4 gestopt, 7 afgerond, overig actief	67.236	44.943	64%	104.530
MDT2024	109 Start eind 2024; vanaf 2025 actief	26.842	14.132	26%	104.050
MDT2025	85 Start eind 2025; vanaf 2026 actief	0	0	0%	61.499
	Totaal:	**289.533**	**218.710**	**62%** van streefaantal jongeren is gestart	**467.403**

Beoogd aantal versus gerealiseerd aantal

De subsidierondes 1, 2 en 3 werden tussen 2021-2022 afgerond. Bij afsluiting was het beoogde aantal deelnemers in deze rondes niet helemaal gerealiseerd. Dit wordt in verband gebracht met de impact van de coronapandemie en met het karakter van deze rondes als proeftuin, waarin leren en experimenteren centraal stonden.

De laatste projecten binnen subsidieronde 4a zijn in 2024 afgerond. In deze ronde lag het gerealiseerde aantal deelnemers boven het streefaantal. Subsidieronde 4b is ook in 2024 afgerond; het beoogde aantal jongeren is daarbij vrijwel bereikt. Eind 2025 is ook subsidieronde 4c beëindigd. In deze ronde ligt het gerealiseerde aantal deelnemers net boven het streefaantal.

Binnen ronde 5a was eind 2025 een groot deel van de projecten inhoudelijk afgesloten, zij het nog niet formeel afgerond. Ook is eind 2025 een beperkt aantal tweejarige projecten uit ronde MDT 2023 voltooid. De overige projecten binnen MDT 2023 lopen door tot uiterlijk 2026 of 2027. Ronde MDT 2024 is eind 2024 van start gegaan. Deze projecten lopen door tot uiterlijk 2027 of 2028.

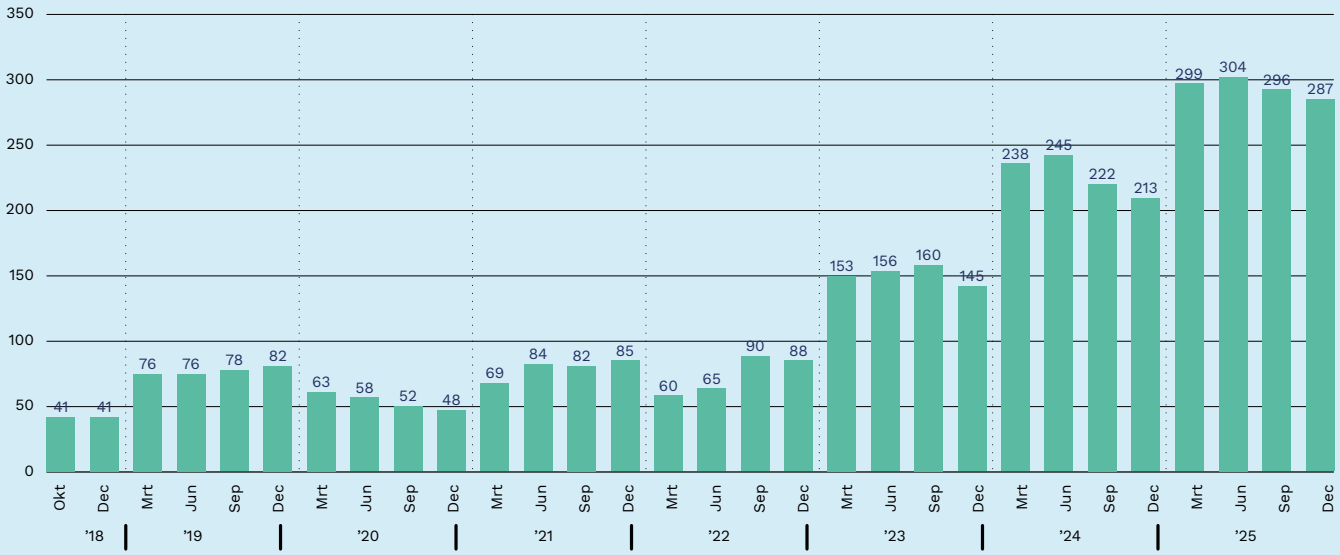
Met inbegrip van ronde MDT 2025, die eind 2025 van start is gegaan, loopt MDT in ieder geval door tot in 2029. De raming van het totaal aantal gestarte deelnemers tot en met regeling 2025 bedraagt ruim 460.000.

Aantal projecten door de tijd heen

Het aantal actieve projecten in het veld fluctueert, aangezien subsidierondes onderling verschillen in startdatum en looptijd. Daarnaast hebben individuele projecten binnen gestelde kaders ruimte om eigen keuzes te maken in de planning.

Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van het aantal actieve (reguliere) MDT-projecten zien. Eind 2025 waren 287 projecten actief binnen de subsidierondes 4c, 5a, MDT 2023 en MDT 2024.

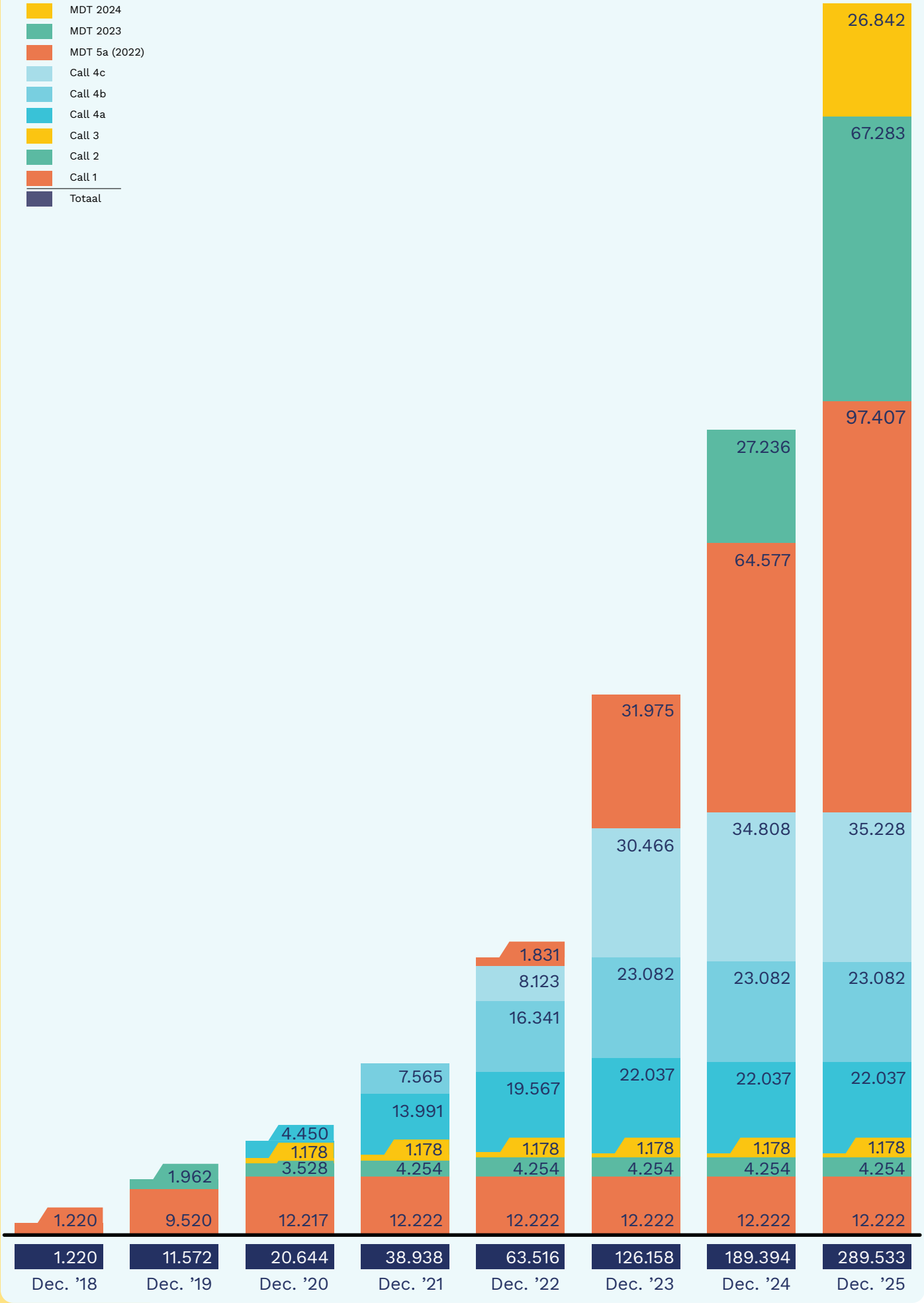
FIGUUR 4 | Aantal actieve projecten

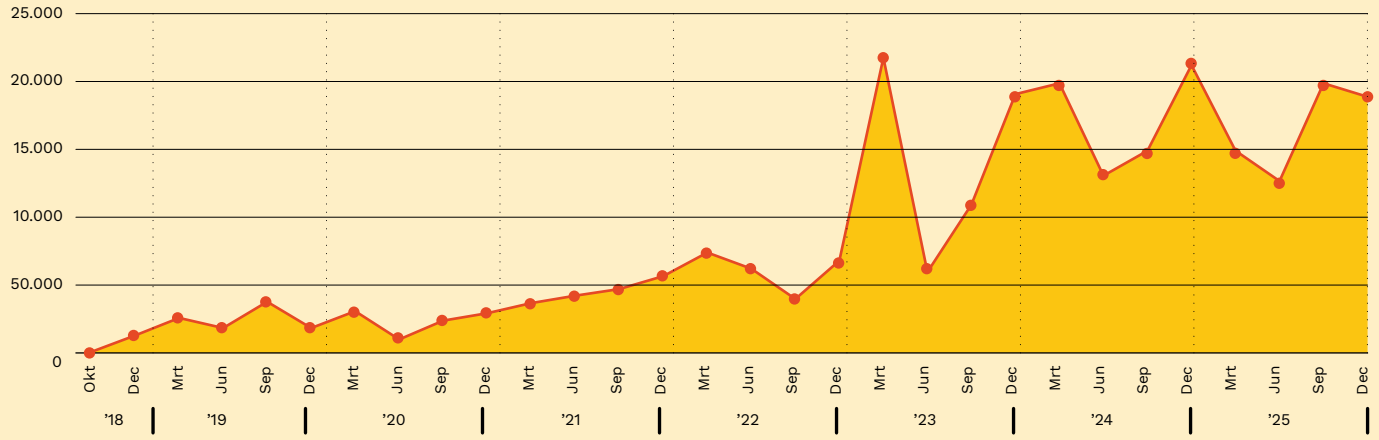
Aantal MDT-deelnemers door de tijd heen

In totaal zijn in alle reguliere subsidierondes samen tot en met eind 2025 meer dan 289.000 jongeren gestart met een MDT-traject. In 2025 zelf waren dit er ongeveer 100.000. In figuur 5 is de cumulatie van het aantal gestarte jongeren in reguliere MDT-projecten door de tijd te zien. In figuur 6 is de groei per kwartaal in beeld gebracht.

FIGUUR 5 | Cumulatief aantal deelnemers (gestart tot en met 2025)

FIGUUR 6 | Groei aantal deelnemers per kwartaal (tot en met Q4 2025)

Uitval binnen MDT

Een deel van de jongeren dat start met een MDT-traject, rondt dit niet af. In de projectleidersvragenlijst, die elk kwartaal door projectleiders van alle actieve projecten wordt ingevuld, wordt uitgevraagd hoeveel deelnemers tussentijds zijn gestopt. Hierbij wordt ook verzocht de redenen van uitval aan te geven, inclusief een inschatting van het aantal deelnemers waarop deze van toepassing zijn. Het kan hierbij gaan om positieve redenen, zoals het starten met een baan of opleiding, maar ook om negatieve redenen, zoals het niet meer verschijnen op het project of een gebrek aan match met het traject.

In 2025 bedroeg het aandeel vroegtijdige uitval circa 7% van het totaal aantal deelnemers. Dit is lager dan in voorgaande jaren (8% in 2024 en 12% in 2023). Tabel 4 laat zien dat een deel van de uitval samenhangt met positieve redenen (15%), dit is lager dan dat aandeel in 2024 (25%). De jongeren in deze categorie vinden tijdens hun MDT-traject (vrijwilligers)werk of starten een opleiding. Negatieve redenen die worden genoemd zijn onder meer 'jongere kwam niet meer opdagen' (17% in 2025, tegenover 14% in 2024) en 'geen match met het project' (15% in 2025, tegenover 12% in 2024). De categorie 'te drukke/volle agenda' is goed voor 12% (was 11% in 2024) van de uitvalredenen. Naar aanleiding van het relatief hoge aandeel 'andere reden' in 2023 (toen 32%) zijn de antwoordcategorieën in de projectleidersvragenlijst sinds 2024 uitgebreid. In 2025 wordt de categorie 'andere reden' nog in 22% van de gevallen geselecteerd (tegen 20% in 2024).

TABEL 4 | Uitval/vroegtijdig gestopt en redenen 2025[19]

Uitval	Q4 2025	%
Aantal jongeren dat meedoet volgens de PLV	**180.528**	
Hoeveel van de jongeren valt uit (volgens opgave van de projectleiders in PLV)	13.021	7,2%
Totaal optelling van redenen	**12.762**	**7,1%**
Gestopt om aan een studie/opleiding te beginnen	1158	9
Gestopt omdat zij werk gevonden hadden	612	5
Gestopt omdat ze ergens anders vrijwilligerswerk gingen doen	95	1
Gestopt omdat er geen match was met ons project	1856	15
Gestopt omdat de deelnemer onvoldoende betrokken was bij het project	1146	9
Gestopt omdat we klachten over de deelnemer kregen	100	1
Gestopt omdat ze niet meer kwamen opdagen	2179	17
Gestopt omdat ze teveel druk ervaren	183	1
Gestopt door persoonlijke of familieomstandigheden	568	4
Gestopt in verband met mentale gezondheid	234	2
Gestopt in verband met verhuizing	211	2
Gestopt omdat ze zijn doorgestroomd naar een ander MDT-traject	87	1
Door een te drukke/volle agenda in combinatie met andere activiteiten buiten MDT	1490	12
Anders, namelijk	2843	22

Kenmerken MDT-deelnemers

Binnen het MDT-programma wordt ernaar gestreefd een zo divers mogelijke groep jongeren te bereiken. Hoe zijn de MDT-deelnemers verdeeld wat betreft gender, leeftijd en opleidingsniveau?

Verdeling jongens en meisjes

Net als in 2024 zijn de jongens in 2025 licht in de meerderheid.

TABEL 5 | Gender

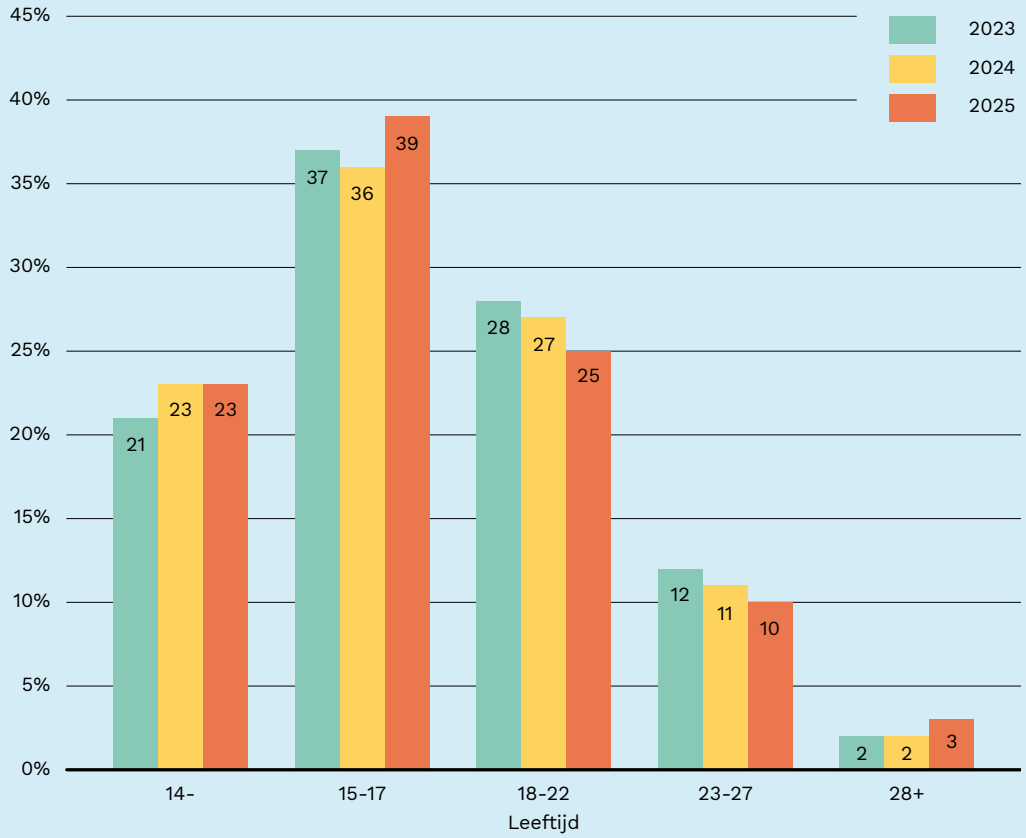
Gender deelnemers	2025	2024	2023
Man	49,5%	49,9%	46,3%
Vrouw	47,6%	47,5%	51,4%
Anders	2,9%	2,5%	2,3%

Leeftijd

Ten opzichte van 2024 is de verdeling naar leeftijd ongeveer hetzelfde gebleven. De grootste groep betreft de 15 tot 17-jarigen die ten opzichte van 2024 in 2025 een wat groter aandeel heeft, gevolgd door de 18 tot 22-jarigen. De gemiddelde leeftijd van MDT-deelnemers was in 2025 17,9 jaar, in 2024 was dat 17,6 jaar.

[19] De percentages in deze tabel worden berekend op basis van de opgave van projectleiders van de actieve projecten in Q4 2025. Aangezien de cijfers cumulatief worden uitgevraagd, dus vanaf de start van het project, en alleen de aantallen van de actieve projecten (in Q4 2025) worden meegenomen, komt het totaal aantal jongeren in deze tabel niet overeen met de totalen zoals getoond in figuur 6. De cijfers en percentages in tabel 4 zijn dan ook een benadering van de werkelijkheid.

FIGUUR 7 | Leeftijd

Opleidingsniveau

In tabel 6 is het opleidingsniveau van de MDT-deelnemers weergegeven en afgezet tegen de landelijke CBS-cijfers. De categorieën die binnen MDT worden gebruikt, zijn sinds mei 2025 in lijn gebracht met de categorieën van het CBS. In beide gevallen wordt de volgende vraag gesteld: 'Wat is de hoogste opleiding die je gevolgd hebt? Je hoeft geen diploma te hebben gehaald.'

In tabel 6 is te zien dat MDT-jongeren globaal gezien op dezelfde manier verdeeld zijn, met uitzondering van de twee categorieën 'vmbo-t/gt, havo, vwo-onderbouw' en 'hbo, wo'. Wel is duidelijk dat jongeren op alle onderwijsniveaus bereikt worden.

TABEL 6 | Verdeling jongeren naar onderwijsniveau MDT vs. landelijk

Opleidingsniveau[20]	MDT 12 t/m 29	CBS 12 t/m 29
vso / praktijkonderwijs	7%	Onbekend
vmbo-b/k, mbo1	15%	12%
vmbo-g/t, havo, vwo-onderbouw	22%	10%
mbo2, mbo3, mbo4	28%	29%
havo, vwo	11%	8%
hbo, wo	17%	39%

[20] Binnen de vragenlijstsystematiek van MDT wordt een niet ingevuld opleidingsniveau automatisch geregistreerd als 'onbekend'. Daarnaast wordt de aanmelding van deelnemers in veel gevallen door projecten verzorgd, waardoor het aandeel deelnemers met een onbekend opleidingsniveau relatief hoog is (22% in 2025). In bovenstaande tabel is de categorie 'onbekend' buiten beschouwing gelaten.

Jongeren in een minder kansrijke positie binnen MDT

Hoewel MDT openstaat voor alle jongeren, bieden veel projecten nadrukkelijk ruimte aan jongeren in een minder kansrijke positie.

Om te beoordelen in hoeverre deze jongeren daadwerkelijk worden bereikt, wordt via de projectleidersvragenlijst op geaggregeerd niveau informatie verzameld over de samenstelling van de deelnemerspopulatie.

Op basis van de opgegeven aantallen in de projectleidersvragenlijst is te zien dat in 2025 binnen de actieve MDT-projecten ongeveer 23% van de deelnemers zich in een minder kansrijke positie bevond (ten opzichte van 28% in 2024).

Volgens de opgave van actieve projecten kwamen in 2024 en 2025 de onderstaande 3 groepen het meest voor onder jongeren in een minder kansrijke positie.

Het aandeel van de VSV-ers binnen deze groep is gestegen van 9% in 2024 naar 14% in 2025.

TABEL 7 | Jongeren in een minder kansrijke positie

Jongeren in een minder kansrijke positie	2025	2024
Statushouders en vluchtelingen	41%	29%
Jongeren zonder startkwalificatie	14%	9%
Jongeren met een (arbeids)beperking	11%	8%

Het aandeel van deze groepen is binnen het totaal van de groep jongeren in een minder kansrijke positie; in 2024: 28% binnen MDT en in 2025: 23%.

MDT met een verplicht karakter

Voor het grootste deel van de jongeren die meedoen aan MDT is dit een vrijwillige keuze (76%). Voor de overige 24% (dit was 20% in 2024) heeft MDT een verplicht karakter. Hun deelname aan MDT komt voort uit een bepaalde eis vanuit school (MDT als onderdeel van het curriculum), de leerplicht of als tegenprestatie in het kader van een bijstandsuitkering of de Participatiewet.

3.2.2 Resultaten op de MDT-doelstellingen

De drie pijlers

Binnen MDT staan drie pijlers centraal: iets doen voor een ander en/of de samenleving, talentontwikkeling en betekenisvolle ontmoetingen. Deze pijlers worden gemeten binnen het doorlopende evaluatieonderzoek. Voor deze drie pijlers zijn streefwaarden vastgesteld bij het begin van MDT[21]. In tabel 8 staan per pijler zowel de streefwaarde als de behaalde scores in de afgelopen drie jaar.

TABEL 8 | Resultaat 2025 vs. jaren 2024, 2023 en 2022 en streefwaarden

	2025	Streefwaarde	2024	2023	2022
Iets doen voor een ander/de samenleving 'Ik vind het belangrijk iets te doen voor een ander'	94%	85%	94%	95%	93%
Talentontwikkeling 'Ik leerde veel'	63%	60%	63%	60%	68%
Betekenisvolle ontmoetingen 'Tijdens mijn MDT-project ging ik om met mensen met een andere leeftijd, afkomst of opleidingsniveau'	95%	70%	95%	93%	93%

Hieronder wordt dieper ingegaan op de drie pijlers, worden de waardering van jongeren voor MDT en de resultaten op jongerenparticipatie besproken en wordt weergegeven in hoeverre jongeren te veel druk ervaren door MDT.

[21] Zie: MDT doelstellingen, indicatoren en streefwaarden | Tweede Kamer der Staten-Generaal

Iets doen voor een ander en/of de samenleving

In principe doet elke jongere die deelneemt aan MDT iets voor een ander en/of de samenleving. Alle MDT-projecten hebben namelijk in hun subsidieaanvraag omschreven hoe de drie pijlers van MDT worden vormgegeven binnen het MDT-project. Dit is een vereiste in de subsidieaanvraag[22]. Door iets te doen voor een ander bieden jongeren directe hulp aan anderen of aan de samenleving. Tegelijkertijd is het doel van deze pijler dat jongeren op termijn ook buiten MDT zich blijven inzetten voor anderen of de samenleving en deze inzet niet beperkt blijft tot MDT. Opvallend is dat het MDT goed lukt om een groep jongeren aan te spreken die geen vrijwilligerswerk zou doen als zij niet zouden deelnemen aan MDT.
In totaal geeft 69% van de jongeren in 2025 aan dat zij waarschijnlijk geen vrijwilligerswerk zouden doen als ze geen MDT hadden gedaan. Nadat jongeren hun MDT hebben afgerond blijft een deel van hen nog actief als vrijwilliger. 17% van de jongeren geeft aan dat zij door MDT vrijwilligerswerk gaan doen.

TABEL 9 | Jongeren die door MDT vrijwilligerswerk doen

	2025	2024
Door MDT ga ik vrijwilligerswerk doen	17%	15%
– Bij het MDT-project	8%	8%
– Bij een andere organisatie	9%	7%

Deze cijfers zeggen iets over het feit dat jongeren tijdens MDT in aanraking komen met vrijwilligerswerk en dat dit in ieder geval op de korte termijn ook effect lijkt te hebben. Tegelijkertijd wordt in de doelstelling van deze pijler ook benoemd dat MDT graag wil dat jongeren op de langere termijn 'iets blijven doen' voor anderen en/of de samenleving. 94% van de MDT-deelnemers geeft na afloop aan het belangrijk te vinden om iets voor een ander te doen. Ook bij de start is dit percentage al hoog, namelijk 91%. Desondanks is dus tussen start en afronding van het MDT-traject een lichte stijging zichtbaar. Daarnaast geven deelnemers aan het eind van hun MDT aan een hogere bereidheid te hebben om hun eigen stad of buurt beter te maken. Wanneer de vrijwillige inzet van jongeren wordt gewaardeerd, en wanneer zij hun vrijwillige inzet als leuk ervaren, vergroot dit de kans dat zij zich later opnieuw willen inzetten. Over 2025 geeft 73% van de jongeren aan dat hun vrijwillige bijdrage werd gewaardeerd. 72% van de deelnemers geeft aan veel plezier te hebben ervaren tijdens hun MDT. De combinatie dat jongeren binnen MDT het belang ervaren om bij te dragen, waardering ontvangen voor hun inzet én plezier hebben tijdens MDT, toont de sterke aannemelijkheid dat MDT eraan bijdraagt dat jongeren in de toekomst iets (blijven) doen voor anderen en/of de samenleving.

TABEL 10 | Korte termijn effecten over het belang van iets doen voor een ander en/of de samenleving

% een beetje + grotendeels + helemaal waar	Start	Afronding	Verschil
Ik vind het belangrijk om iets te doen voor een ander	91%	94%	+3%
Ik vind het belangrijk om iets te doen voor mijn stad of buurt	80%	86%	+6%

Talentontwikkeling

De tweede pijler van MDT is talentontwikkeling. Hiermee beoogt MDT dat jongeren tijdens hun traject hun talenten, vaardigheden en houding kunnen ontdekken en ontwikkelen. MDT-projecten bieden ondersteuning aan jongeren om hen te helpen zichzelf te ontwikkelen, bijvoorbeeld door middel van coaching, trainingen of workshops. Deze ontwikkeling kan erg breed zijn en verschilt per MDT-project en soms zelfs per jongere. Zo kan het binnen talentontwikkeling gaan om persoonlijke ontwikkeling, zoals het opbouwen van zelfvertrouwen of het werken aan persoonlijke doelen. Het kan ook gaan om het ontwikkelen van specifieke vaardigheden zoals presenteren of samenwerken. Of om professionele ontwikkeling, zoals het opdoen van bepaalde kennis of om het ontwikkelen van een proactieve houding.

[22] Zie: wetten.nl - Regeling - Subsidieregeling Maatschappelijke Diensttijd (MDT) - BWBR0048113

Voor MDT is het doel dat alle jongeren zich persoonlijk ontwikkelen tijdens hun MDT-traject. Een tweede doelstelling is het verrijken van het toekomstperspectief van de jongeren. In 2025 geeft 63% van de jongeren aan dat zij veel hebben geleerd tijdens MDT. Het cijfer is gelijk gebleven t.o.v. 2024. Het percentage van de jongeren dat aangeeft hun vaardigheden ontwikkeld te hebben tijdens MDT is 64%. Daarmee is dit ook gelijk gebleven in vergelijking met 2024. Ook in de opschaling en uitbreiding van MDT blijft het goed lukken om jongeren te ondersteunen in het ontwikkelen van hun vaardigheden.

TABEL 11 | Korte termijn effecten ontwikkeling vaardigheden

	2025	2024	2023	2022
Veel geleerd	63%	63%	60%	66%[23]
Vaardigheden ontwikkeld	64%	64%	62%	60%

Verder helpt MDT deelnemers ook om te ontdekken wat zij leuk vinden en waar zij goed in zijn: ruim de helft van de jongeren heeft door MDT beter leren kennen wat zij leuk vinden en wat zij kunnen. Het aantal jongeren dat beter weet wat zij leuk vinden is licht gestegen naar 53% t.o.v. 2024, het percentage van de jongeren dat aangeeft beter te weten wat zij kunnen is licht gestegen naar 56% in 2025 t.o.v. 55% in 2024.

TABEL 12 | Korte termijn effecten persoonlijke ontwikkeling

	2025	2024	2023	2022
Ik weet beter wat ik leuk vind door MDT	53%	52%	53%	46%
Ik weet beter wat ik kan door MDT	56%	55%	49%	52%

Beter weten wat je kunt en wilt is één van de doelstellingen van loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB). De gedachte is dat wanneer jongeren weten wat zij kunnen en willen, dit hen helpt om uiteindelijk goede keuzes te maken over een toekomstige opleiding of baan. Hiermee lijkt MDT dus een positieve bijdrage te leveren aan loopbaanoriëntatie en begeleiding van ruim de helft van de MDT-deelnemers[24].

Daarnaast helpt MDT een aantal deelnemers concreet met het vinden van een stage, een nieuwe baan of opleiding. In 2025 geeft 8% van de jongeren aan een stage te hebben gevonden door MDT. Verder blijkt uit tabel 13 dat het aantal jongeren dat door MDT een opleiding gaat gelijk is gebleven ten opzichte van 2024. Bij jongeren die een baan hebben gevonden is er een lichte stijging te zien. Sinds het begin van 2024 is een aanpassing in de vraagstelling doorgevoerd waarmee de vraag nu gesplitst is in twee mogelijkheden.[25]

[23] Deze vraag is toegevoegd in Q2 van 2022, deze data gaat daarom enkel over Q3 & Q4 van 2022. Van de voorgaande periode is geen data beschikbaar.
[24] Meer hierover is te lezen in het onderzoek 'MDT & Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB)'
[25] Vanaf 2024 is de vraagstelling aangepast, waardoor er beter zicht is gekomen op de uitstroom.

TABEL 13 | Opleiding, stage of baan door MDT[26]

	2025	2024
Door MDT ga ik een opleiding volgen	12%	12%
Door MDT heb ik een stage gevonden	8%	9%
– Bij het MDT-project	4%	3%
– Bij een andere organisatie	4%	5%
Door MDT heb ik een baan gevonden	10%	8%
– Bij het MDT-project	3%	3%
– Bij een andere organisatie	7%	5%

Tot slot worden in zowel de T0 als de T1 vragenlijst stellingen voorgelegd aan de jongeren die gaan over het vertrouwen dat zij hebben in de toekomst en de mate waarin zij controle ervaren over hun leven. Beide percentages nemen licht toe tussen start en afronding van MDT.

Tabel 14 | Korte termijn effecten zelfvertrouwen

	Start	Afronding	Verschil
Ik heb vertrouwen in de toekomst	86%	90%	+4%
Ik heb het gevoel dat ik zelf kan bepalen wat er in mijn leven gebeurt	88%	92%	+4%

Betekenisvolle ontmoetingen

De derde pijler van MDT is ontmoetingen, waarmee wordt beoogd dat jongeren via MDT in aanraking komen met mensen vanuit andere leefwerelden. In de vragenlijst wordt gekeken naar drie verschillende achtergronden, namelijk leeftijd, afkomst en opleidingsniveau.
Uit de resultaten blijkt dat binnen MDT veel deelnemers mensen ontmoeten van een andere leeftijd, óf afkomst óf opleidingsniveau; het gecombineerde percentage is 95%. Dit percentage geeft aan dat er een ontmoeting is geweest met iemand anders met tenminste één van de drie verschillende achtergronden. Daarnaast geeft 62% van de jongeren aan dat zij tijdens MDT mensen hebben ontmoet van zowel een andere leeftijd, als een andere afkomst én een ander opleidingsniveau. Drie op de vijf jongeren ontmoet dus mensen die op alle deze drie manieren van hen verschillen. Het percentage is vergelijkbaar met 2023 en 2024, voor eerdere jaren is dit cijfer niet bekend. In tabel 15 is te zien dat bij bijna alle effecten de cijfers over 2025 zijn toegenomen ten opzichte van 2024.

TABEL 15 | Korte termijn effect ontmoetingen

Tijdens mijn MDT-project ging ik om met..	2025	2024	2023	2022
Mensen met een andere leeftijd, of andere afkomst of ander opleidingsniveau	95%	95%	93%	93%
Mensen van een andere leeftijd, andere afkomst én ander opleidingsniveau	62%	60%	54%	-
Mensen met een andere leeftijd dan ikzelf	83%	84%	82%	82%
Mensen met een andere afkomst dan ikzelf	81%	80%	78%	71%
Mensen met een andere schoolniveau dan ikzelf	78%	77%	73%	75%
Bij MDT heb ik mensen ontmoet die mij kunnen helpen bij mijn toekomst	53%	51%	45%	54%[27]

[26] In combinatie met tabel 9 is er circa een kwart overlap tussen jongeren die vrijwilligerswerk, opleiding, stage of baan hebben gevonden door MDT

[27] Deze vraag is aangepast in Q2 2022 van 'Ik heb waardevolle contacten overgehouden aan MDT die mij later kunnen helpen' naar 'bij MDT heb ik mensen ontmoet die mij kunnen helpen bij mijn toekomst'. Vanwege minimale afwijking in de scores wordt er vanuit gegaan dat deze stellingen vergelijkbaar zijn.

WAARDERING VOOR MDT

In tabel 16 is het waarderingscijfer opgenomen dat jongeren aan hun MDT-traject geven.

TABEL 16 | Waardering cijfers MDT

	2025	2024	2023	2022
Waarderingscijfer van jongeren voor hun MDT traject	**7,5**	7,6	7,5	7,5

In 2025 geven jongeren hun MDT-traject gemiddeld een 7,5. Dit is een lichte daling ten opzichte van 2024 en dezelfde waardering als in 2022 en 2023 toen in beide jaren het waarderingscijfer uitkwam op 7,5[28]. In de jongerenvragenlijst wordt ook gevraagd aan de deelnemers in hoeverre zij MDT zouden aanraden aan vrienden. 7 op de 10 jongeren geeft aan dat zij MDT waarschijnlijk zouden aanraden. Dit toont aan dat een groot deel van de jongeren positief is over zijn/haar MDT-traject.

"Omdat het leerzaam is en goed voor zelfvertrouwen om iets te doen voor anderen."

"Nuttige, leerzame en mooie ervaring waar ik zeer dankbaar voor ben. Ik zou het iedere jongere gunnen en ik geloof dat het meerwaarde zou hebben."

"Ik vond het zelf erg leuk om te doen, het voelde ook goed om mezelf in te kunnen zetten door anderen."

"MDT brengt je zowel nieuwe vaardigheden/kennis als het gevoel dat je echt iets kan bijdragen aan de maatschappij en anderen kan helpen."

"In contact komen met mensen van andere achtergronden en daar hele gave dingen mee doen. Daarmee erachter komen dat we allemaal niet zo verschillend zijn. Bovendien is het heel lonend om vrijwilligerswerk te doen."

"Je hebt je kans om tegelijkertijd iets te doen voor jezelf maar ook voor anderen en leert wat het belang daarvan is!"

"Waardevolle leermomenten, veel zelfkennis opgedaan, mooie manier om kennis te maken met werkervaring buiten je eigen discipline."

"Het is één van de mooiste ervaringen die ik ooit heb gehad. Tevens ben ik van mening dat vooral gen z vaak klaagt over de kleinste dingen en door mee te doen aan MDT ga je het dagelijks leven meer waarderen."

[28] In de eerdere onderzoekrapportages is voor 2022 het cijfer 7,7 weergegeven. Dit was berekend als gemiddelde over alle jaren vanaf het begin van MDT tot en met 2022. Het cijfer voor alleen 2022 kwam uit op 7.5. Voor meer informatie hierover zie MDT 2023 Groeien en bewijzen | Rapport | Rijksoverheid.nl, blz 41.

Jongerenparticipatie

Jongerenparticipatie is sinds het begin van MDT een essentieel element van het programma. Tot 2024 werd in het doorlopende evaluatieonderzoek niet dieper ingegaan op jongerenparticipatie. Om meer inzicht hierin te krijgen zijn daarom sinds medio mei 2024 een aantal gevalideerde vragen toegevoegd aan de jongerenvragenlijst (eindmeting). Hierin kunnen jongeren hun ervaringen met verschillende dimensies van jongerenparticipatie delen. Voor de meeste jongeren, namelijk 87% van het totaal, is het (heel erg) belangrijk om zelf te mogen bepalen wat ze binnen hun MDT-project doen. Dit laat nogmaals het belang van jongerenparticipatie zien. Het blijkt dat jongeren ook voldoende ruimte krijgen binnen MDT om daadwerkelijk zelf te bepalen wat ze doen: zo geldt dit voor 87% van de jongeren, zoals te zien in tabel 17. Ook blijkt dat een groot deel van de jongeren gestimuleerd wordt door het project zelf, want volgens 89% van de jongeren doen de begeleiders hun best om de jongeren mee te laten denken. Verder kan de meerderheid van de jongeren ideeën voor het programma laten weten aan de begeleiders, en jongeren vinden ook dat hun begeleiders hun ideeën net zo belangrijk vinden als de eigen ideeën. Een groot deel van de jongeren weet wat de begeleiders vervolgens met hun ideeën gaan doen. Dit kan verder bijdragen aan de motivatie die de jongeren ervaren om op een waardevolle manier te blijven participeren. De cijfers van 2025 zijn vergelijkbaar met die van 2024.

TABEL 17 | Jongerenparticipatie

	2025			2024		
	Altijd/Vaak	Soms	Cumulatief	Altijd/Vaak	Soms	Cumulatief
Jongeren die zelf mogen bepalen wat ze doen in hun MDT	57%	30%	87%	56%	26%	82%
Jongeren die vinden dat de begeleiders hun best doen om jongeren te laten meedenken	67%	22%	89%	70%	16%	86%
Jongeren die ideeën voor het programma kunnen laten weten aan de begeleiders	68%	16%	84%	72%	12%	84%
Jongeren die vinden dat de begeleiders hun ideeën net zo belangrijk vinden als de eigen ideeën	63%	17%	79%	67%	13%	80%
Jongeren die weten wat de begeleiders vervolgens met hun ideeën gaan doen	49%	23%	72%	52%	20%	72%

Ervaren druk

Mentale gezondheid en de druk die jongeren ervaren is een belangrijke thema binnen MDT. Vanaf de start is in nauwe samenwerking met NJR besproken dat MDT geen additionele druk op jongeren mag leggen. Daarom wordt de druk die jongeren ervaren tijdens hun MDT-traject gemonitord. In 2025 gaf 13% van de jongeren aan dat zij teveel druk ervaarden door MDT. Dit is vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

TABEL 18 | Ervaren druk

	2025	2024	2023	2022
Te veel druk ervaren	13%	12%	12%	11%[29]

Indien jongeren aangeven teveel druk te ervaren, wordt ook gevraagd of jongeren vervolgens goed begeleid worden. Soms is enige vorm van druk niet te voorkomen, maar het is vervolgens wel van belang dat jongeren ondersteund worden om hier goed mee te kunnen omgaan.

[29] Deze vraag is toegevoegd in Q2 van 2022, deze data gaat daarom enkel over Q3 & Q4 van 2022. Van de voorgaande periode is geen data beschikbaar.

Van de jongeren die druk ervaren gaf in 2025 43% van de jongeren aan dat zij tijdens MDT begeleid zijn in het omgaan met de hoge ervaren druk. 27% geeft aan dat dit niet het geval is. 30% van de deelnemers die teveel druk ervaarden door MDT antwoordt het niet te weten.

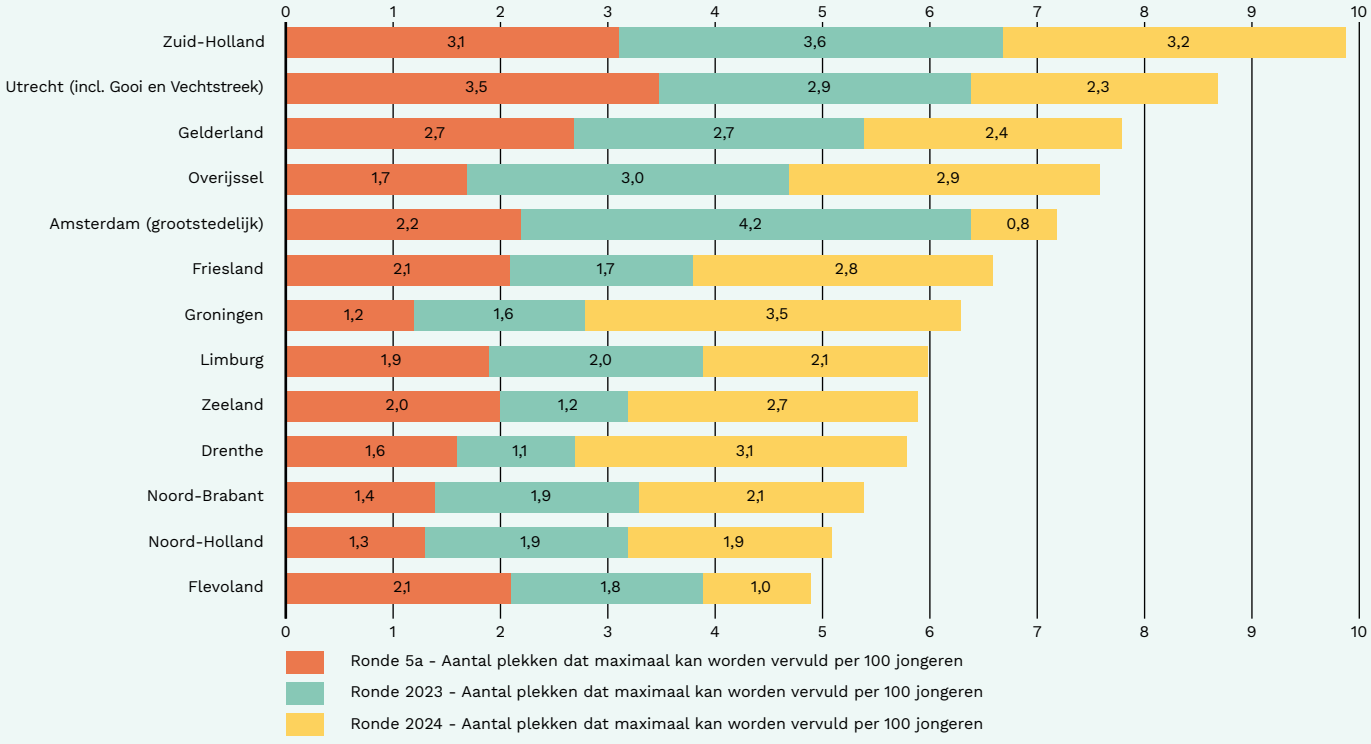
3.2.3 Landelijk dekkend netwerk

Landelijke dekking MDT

Vanaf het begin van MDT wordt er gestreefd naar een landelijk dekkend MDT netwerk. Elk jaar komen er cijfers beschikbaar over de landelijke spreiding van de MDT-projecten. Dit wordt weergegeven aan de hand van het aanbod van beschikbare plekken per MDT regio en aan de hand van het aantal deelnemers per MDT regio.

Hieronder wordt eerst ingegaan op de spreiding van het aanbod en daarna op de spreiding van de deelname. In de overzichten zijn de cijfers opgenomen van de laatste drie grote subsidierondes; 5a, 2023 en 2024. De projecten vanuit de ronde 2024 zijn begonnen vanaf begin 2025.

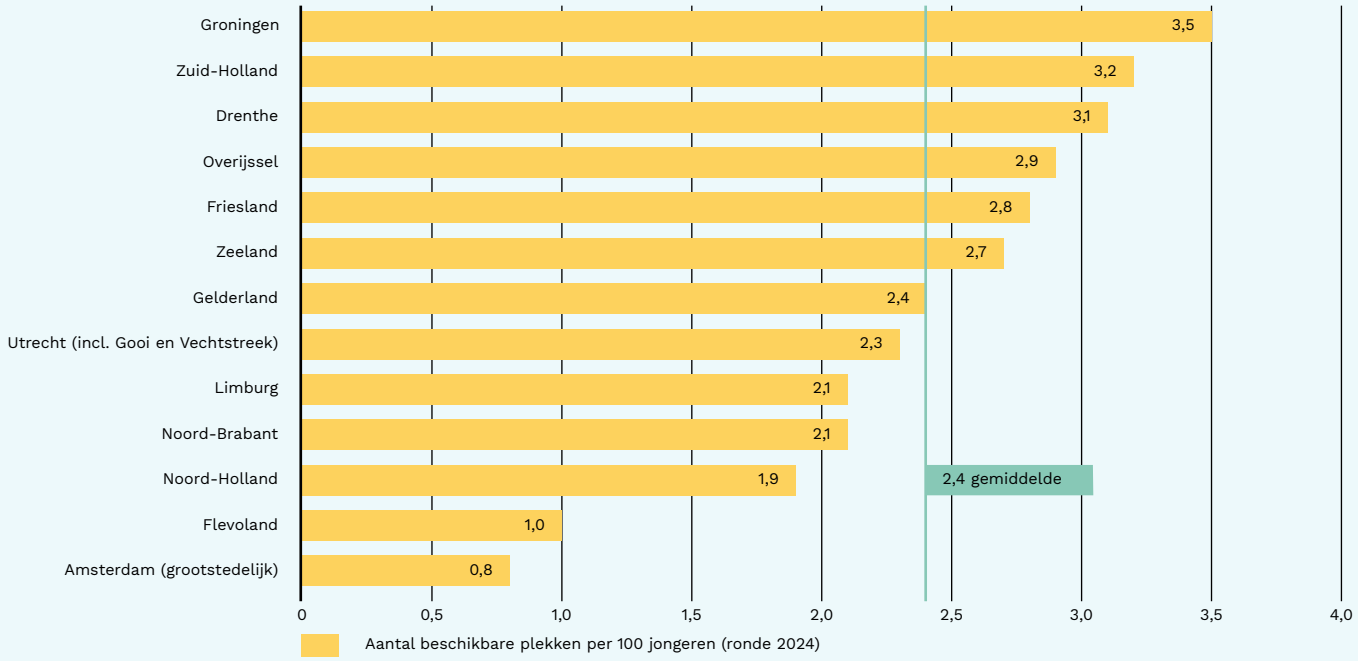
FIGUUR 8 | Verloop van het aantal beschikbare plekken per 100 jongeren in rondes MDT 5a, MDT 2023 en MDT 2024

Figuur 8 laat zien hoeveel plekken per 100 jongeren kunnen worden vervuld in drie rondes (5a, 2023, 2024) per MDT-regio. Hierin wordt duidelijk zichtbaar dat de aantallen per ronde kunnen verschillen. Zo is te zien dat de beschikbare plekken in de regio Amsterdam (grootstedelijk) in ronde MDT 2023 nog aanzienlijk toenam ten opzichte van ronde MDT 5a om vervolgens in ronde MDT 2024 weer sterk af te nemen. In Drenthe is juist het tegenovergestelde te zien en blijft het in bijvoorbeeld Limburg ongeveer gelijk in deze drie rondes.

Om de landelijke dekking te monitoren worden 13 MDT regio's onderscheiden. In 2025 heeft er een herindeling plaatsgevonden waarbij het aantal van 19 teruggebracht is naar 13. Daarnaast wordt rekening gehouden met het aantal jongeren (van 12 t/m 29 jaar) per regio. In Zeeland wonen bijvoorbeeld minder dan 80.000 jongeren van 12 t/m 29 jaar, terwijl dit er in Zuid Holland meer dan 870.000 zijn. Als er naar wordt gekeken, is dat relatief: er wordt gekeken naar het aantal plekken afgezet tegen het totaal aantal jongeren in die regio.

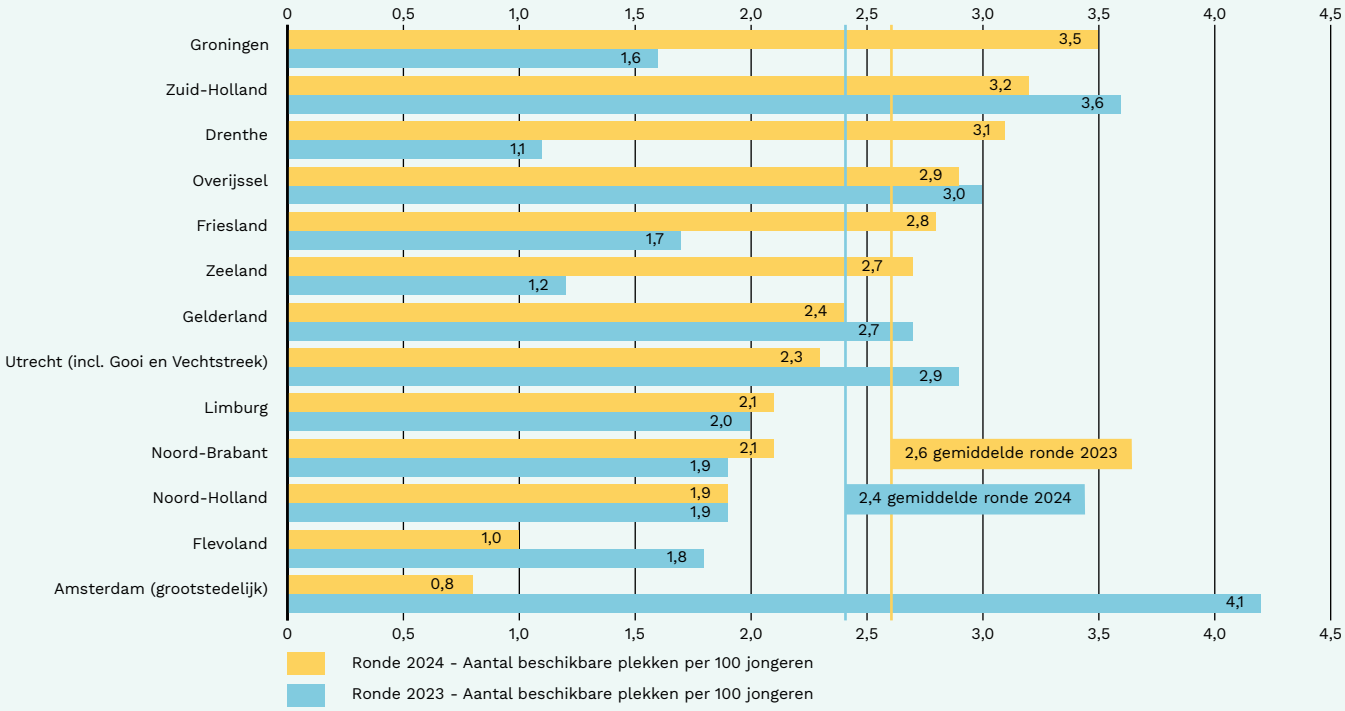
FIGUUR 9 | Aantal beschikbare plekken per 100 jongeren in ronde MDT 2024

Een algemene maat voor de landelijke dekking is het aantal MDT-plekken dat in elke regio per 100 jongeren beschikbaar is. In ronde MDT 2024 is te zien dat in elke regio minimaal 0,8 plekken per 100 jongeren wordt gehaald. In Amsterdam en Flevoland ligt de beschikbaarheid op of dichtbij dit aantal plekken. In Groningen, Zuid-Holland en Drenthe ligt het aantal beschikbare plekken met meer dan 3 plekken per 100 jongeren het hoogst. In de overige regio's ligt het aantal beschikbare plekken dichterbij het gemiddelde van 2,4 plekken per 100 jongeren.

Om een beeld te geven van de ontwikkeling van het aantal beschikbare plekken per regio, worden in Figuur 10 de plekken die in ronde MDT 2024 beschikbaar kwamen afgezet tegen die in ronde MDT 2023.

FIGUUR 10 | Aantal beschikbare plekken ten opzichte van ronde MDT 2023

Op totaalniveau liep het aantal beschikbare plekken in ronde MDT 2024 ten opzichte van ronde MDT 2023 terug met 7,7%, namelijk van gemiddeld 2,6 naar gemiddeld 2,4 plekken per 100 jongeren. De terugloop was het sterkst in de regio's Amsterdam (van 4,2 naar 0,8 plekken per 100 jongeren), Flevoland (van 1,8 naar 1,0 plekken per 100 jongeren) en Utrecht (van 2,9 naar 2,3 plekken per 100 jongeren). Ook in de regio's Zuid-Holland (van 3,6 naar 3,2 plekken), Gelderland (van 2,7 naar 2,4) en Overijssel (van 3,0 naar 2,9) was er een afname. Op te merken is dat het minimum aantal plekken gedaald is van 1,1 naar 0,8 plek. Waar in 2024 de minste plekken beschikbaar waren in de regio's Drenthe en Zeeland is te zien dat de beschikbaarheid in Amsterdam en Flevoland het laagst is. Hierbij is Amsterdam de regio waar de plekken het meest zijn teruggelopen en is Drenthe juist het sterkst toegenomen (van 1,6 naar 3,5 plekken per 100 jongeren).

De sterke daling in Amsterdam hangt mede samen met een afname van het aantal penvoerders dat daar gevestigd was. In ronde MDT 2023 waren dit er nog 34, goed voor meer dan 28.000 beschikbare plekken, terwijl dit in ronde MDT 2024 terugliep naar 19 penvoerders met in totaal nog geen 4.600 plekken. De toename in Drenthe kan mogelijk op dezelfde manier worden verklaard: waar in ronde MDT 2023 geen enkele penvoerder in deze regio was gevestigd, waren dit er in ronde MDT 2024 vier, wat heeft bijgedragen aan de groei in het aantal beschikbare plekken.

Alleen beschikbaarheid van MDT-plekken in een regio hoeft nog niet te betekenen dat in die regio ook veel MDT-trajecten worden doorlopen. Om inzicht te krijgen in de mate waarin dit het geval is, wordt in tabel 19 het aantal beschikbare plekken in 2025 afgezet tegen de feitelijke deelname.

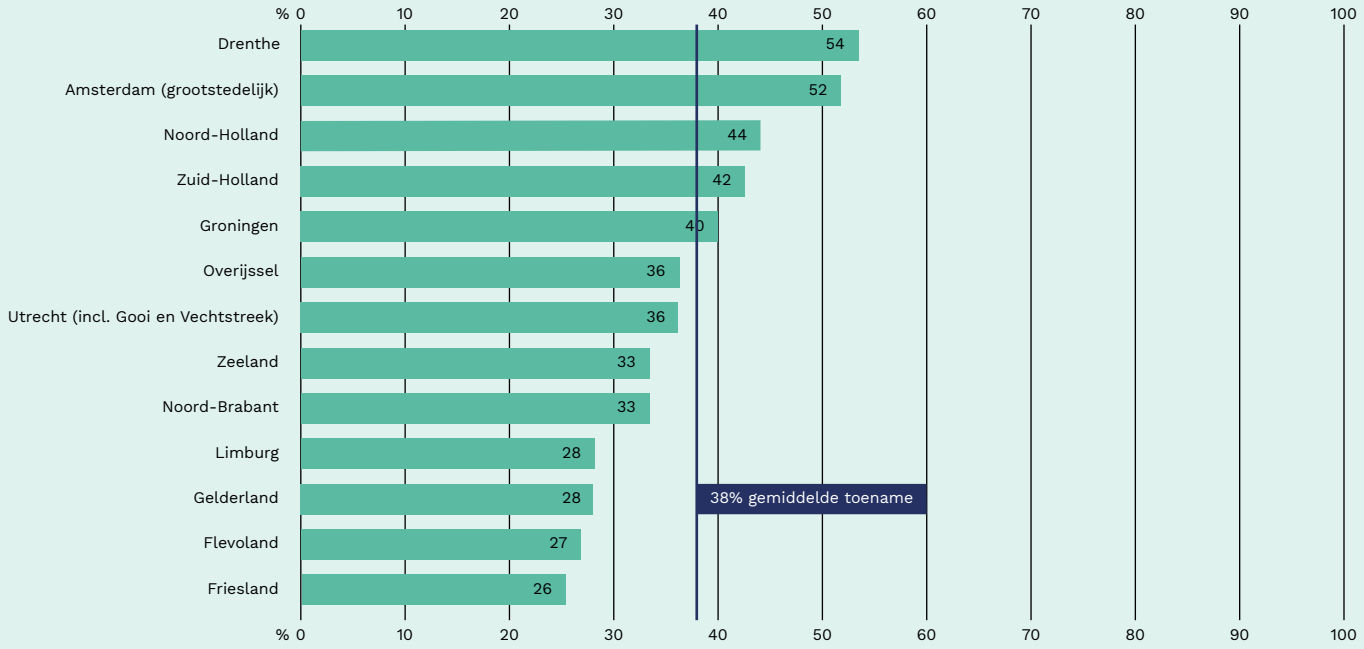
TABEL 19 | Feitelijke deelname in subsidieronde MDT 2024

	aantal beschikbare plekken per 100 jongeren (ronde 2024)	**aantal gestarte deelnemers per 100 jongeren** (ronde 2024)
Amsterdam (grootstedelijk)	0,85	0,77
Zuid-Holland	3,17	0,87
Utrecht (inclusief Gooi en Vechtstreek)	2,32	0,52
Flevoland	1,04	0,21
Noord-Holland	1,86	0,36
Drenthe	3,10	0,49
Zeeland	2,67	0,42
Groningen	3,46	0,55
Gelderland	2,41	0,33
Overijssel	2,91	0,35
Friesland	2,79	0,28
Noord-Brabant	2,09	0,21
Limburg	2,10	0,02
Totaal	2,43	0,47

Waar in ronde MDT 2023 nog een sterke relatie tussen de beschikbaarheid van plekken en het feitelijke doorlopen van een MDT te zien was, is dat nu niet meer zo.

Als er wordt gekeken naar het aantal deelnemers in het jaar 2025 ten opzichte van alle eerdere jaren dat MDT beschikbaar was (waarbij we alle subsidierondes samennemen), dan zien we landelijk een toename van 38%.

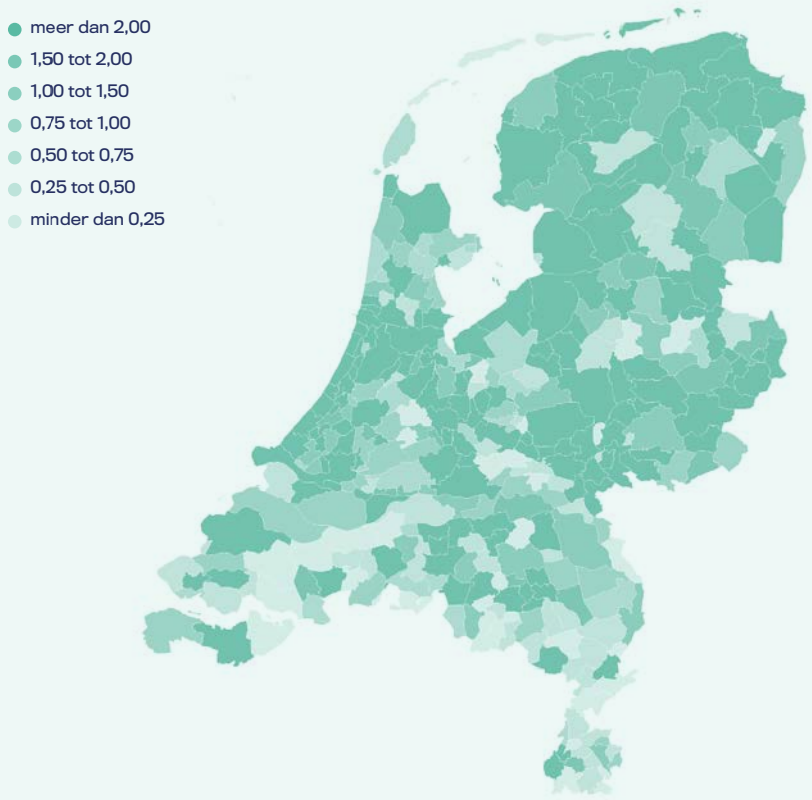
FIGUUR 11 | Toename van het aantal gestarte deelnemers in het jaar 2025 (totaal alle rondes) ten opzichte van alle voorgaande jaren samen

Uit Figuur 11 wordt duidelijk dat de toename van het aantal deelnemers het grootst was in Drenthe, gevolgd door de regio Amsterdam alsmede Noord-Holland, Zuid-Holland en Groningen. In deze regio's was de groei meer dan de gemiddelde 38% ten opzichte van de voorgaande jaren. Het aantal deelnemers in de regio's Friesland, Flevoland, Gelderland en Limburg namen het minst toe. De overige regio's groeiden wel minder dan het gemiddelde, maar zaten daar niet ver onder.

Als er fijnmaziger wordt gekeken dan de 13 MDT regio's, is te zien hoe de landelijke spreiding eruitziet. In figuur 12 is de deelname zichtbaar per gemeente in alle subsidierondes bij elkaar. Deze kaart is gebaseerd op de deelnemers waarvan de doe-locatie bekend is.

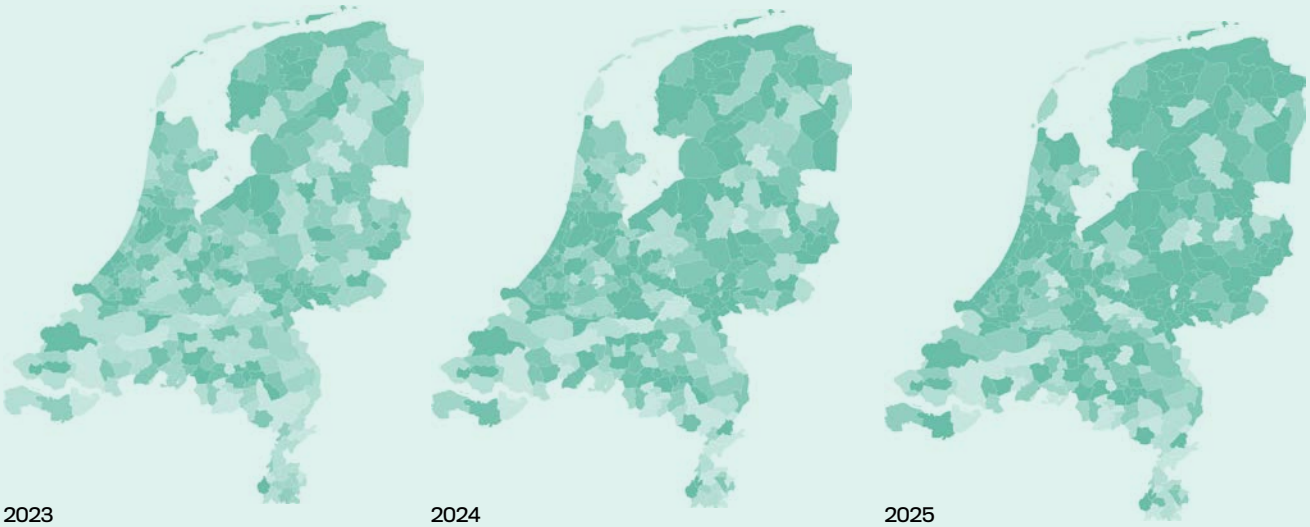
FIGUUR 12 | Aantal deelnemers MDT in 2025 totaal per gemeente per 100 jongeren

In figuur 12 is te zien dat er veel deelname is in de grote steden en de randgemeenten eromheen, in Friesland, in de gebieden rond Arnhem en Nijmegen, rond Eindhoven, rond Tilburg en rond Lelystad. Buiten de grotere steden is er relatief minder deelname in de regio's onder de rivieren.

In figuur 13 is de ontwikkeling van de toename van het aantal deelnemers in de periode tussen 2023 en 2025 goed te zien: ook de gebieden buiten de grote steden zoals in de kop van Noord-Holland, de noordelijke en oostelijke provincies en in Noord-Brabant en Zeeland laten duidelijke groei zien.

FIGUUR 13 | Dekking in 2023, 2024 en 2025

4 SAMENVATTING UITGEVOERDE ONDERZOEKEN 2025

4.1 OVERZICHTSRAPPORT 'DE IMPACT VAN MDT'

In 2025 is door Impact Centre Erasmus het overzichtsrapport 'De impact van MDT'[30] opgesteld. Deze rapportage is een samenvatting van vier jaar onderzoek naar de Impact van MDT.

De rapportage geeft inzicht in de impact van MDT. Dit inzicht laat zien dat MDT vooral impact heeft over de as van de drie pijlers (iets doen voor een ander/samenleving, talentontwikkeling / ontmoetingen) en jongerenparticipatie. Voor de bredere impact op maatschappelijke thema's en de samenleving als geheel is minder bewijs (stand eind 2024).

Belangrijke bevindingen vanuit de conclusies van het rapport zijn:

- Impact binnen MDT is aantoonbaar en een aantal waardevolle korte termijneffecten geven direct bewijs van de effectiviteit van MDT. Aandachtpunt hierbij is het ontbreken van een normatief oordeel op de behaalde resultaten (wat is goed genoeg?). Concrete doelstellingen kan het lerend sturen van MDT op de beoogde impact vergroten.
- Binnen de pijlers zijn de werkzame elementen deels geborgd. Wanneer werkzame elementen goed zijn geborgd maakt dit aannemelijk dat de beoogde impact van MDT (op lange termijn) wordt bereikt. Hier ligt tegelijkertijd een verbeterpunt: door meer keuzes te maken welke impact wordt beoogd, kunnen MDT-projecten specifieker leren over en ondersteund worden om werkzame elementen te borgen in hun aanpak. Zo kan de aannemelijkheid van de impact van MDT op de lange termijn toenemen. Nu is deze lange termijn impact afhankelijk van toevallige borging binnen projecten, in plaats van een gerichte strategie op beoogde impact.
- Het is zeer aannemelijk dat MDT bijdraagt aan een sterkere samenleving. Deze impact is vooral indirect: doordat MDT bewezen bijdraagt aan meer maatschappelijk betrokken jongeren, die weten hoe ze kunnen bijdragen, waaraan ze kunnen bijdragen en meer in contact staan met mensen buiten hun bubbel, kunnen deze jongeren hun rol in de samenleving pakken.

4.2 ANALYSE INVULLING PIJLER 'IETS DOEN VOOR EEN ANDER'

Aanleiding

De invulling van de pijler 'iets doen' binnen MDT is erg divers. Waar dit MDT-projecten helpt om aan te sluiten op de lokale omgeving en wensen van de jongeren, zijn er daardoor ook verschillende interpretaties ontstaan van wat 'iets doen' betekent. Dit maakt het ingewikkeld om projecten met elkaar te vergelijken. Vanuit de wens om meer inzicht en grip te krijgen op hoe 'iets doen' wordt vormgegeven en bereikt, is Impact Centre Erasmus gevraagd een beknopte analyse[31] uit te voeren naar de huidige invullingen van 'iets doen' en welke daarvan beter (en minder goed) aansluiten bij de doelen van MDT.

De analyse heeft twee doelen:

1. In kaart brengen hoe MDT-projecten de pijler 'iets doen' invullen
2. Een basis leggen voor gedeelde kaders binnen MDT: wat valt wel en niet onder 'iets doen', en welke invullingen dragen bij aan de beoogde maatschappelijke impact

[30] Zie: Overzichtsrapport 'De impact van MDT'
[31] Zie: Analyse invulling 'iets doen voor een ander'

Aanpak

In het onderzoek zijn zes patronen geïdentificeerd hoe MDT-projecten invulling geven aan 'iets doen'. Dit zijn: (1) aard van de bijdrage die de jongeren leveren, (2) de rol van 'iets doen' binnen projecten (doel of middel), (3) de mate van keuzevrijheid, (4) begunstigden van de inzet, (5) de frequentie van de inzet en (6) de mate van inbedding.

Vervolgens zijn alle projecten uit subsidieronde 2024 geanalyseerd op welke patronen zichtbaar waren en in welke variant. Aanvullend is (wetenschappelijke) literatuur geraadpleegd, gericht op werkzame elementen die aantoonbaar bijdragen aan de doelen van de pijler, namelijk:

1. **Tijdens MDT:** jongere heeft impact op de ander en/of de samenleving
2. **Na MDT:** jongere zet zich vaker in voor een ander en/of de samenleving

Tot slot zijn twee duidingssessies georganiseerd ter verificatie en verdere interpretatie van de bevindingen: een online sessie met jongeren uit het jongerenpanel van MDT en een fysieke sessie met het landelijk team MDT..

Resultaten

Tijdens het coderingsproces zijn binnen de zes patronen verschillende varianten ontdekt. In tabel 20 worden de patronen inclusief de varianten getoond.

TABEL 20 | Patronen en varianten

Patroon	Variant
1. Type bijdrage: beschrijft de aard van de bijdrage die jongeren leveren binnen MDT.	**1. Directe bijdrage:** de jongere voert activiteiten uit waarbij een rechtstreeks contact is met mensen voor wie het bedoeld is **2. Indirecte bijdrage:** de jongere werkt aan activiteiten die een maatschappelijke doel ondersteunen, maar zonder direct contact met de doelgroep
2. Doel of middel: beschrijft de rol die 'iets doen' speelt binnen MDT-projecten.	**1. 'Iets doen' als doel:** 'iets doen' is een bewust en duidelijk geformuleerd doel binnen het project of de activiteit **2. 'Iets doen' als middel:** 'iets doen' wordt ingezet als middel om talentontwikkeling en/of ontmoetingen te bevorderen
3. Keuzevrijheid: beschrijft in hoeverre jongeren binnen het proces ruimte krijgen om zelf keuzes te maken en richting te geven aan hun activiteiten	**1. Met kader:** de jongere voert diens vrijwillige inzet uit binnen een duidelijk vastgesteld kader: er zijn vaste thema's, doelen en partners **2. Samen vormgeven:** jongere heeft invloed op de invulling van het traject, maar binnen richtlijnen bepaald door het project **3. Zonder kader:** jongere krijgt volledige vrijheid om zelf een maatschappelijke bijdrage te kiezen en te bepalen hoe dat te realiseren
4. Begunstigde: beschrijft voor wie waarde wordt gecreëerd met de inzet die jongeren plegen met hun activiteiten	**1. Doelgroep:** de inzet van de jongere levert directe waarde op voor een aanwijsbare groep mensen. 2**. Maatschappelijke organisatie:** de jongere versterkt maatschappelijke organisaties die zich inzetten voor diverse doelgroepen; met mogelijke indirecte waarde voor een doelgroep **3. Commerciële partijen:** de inzet van de jongere komt ten goede aan een commerciële partij **4. Jongeren zelf:** de primaire begunstigde van 'iets doen' is de jongere zelf
5. Frequentie: beschrijft de frequentie waarmee jongeren zich binnen hun MDT-periode	**1. Eenmalig:** de jongere zet zich eenmalig in (één activiteit, meerdere verschillende activiteiten één keer) **2. Herhaald zelfde plek:** de jongere voert activiteiten meerdere keren op dezelfde locatie of binnen dezelfde context uit **3. Herhaald verschillende plekken:** de jongere voert activiteiten meerdere keren uit op verschillende locaties of in verschillende gemeenschappen
6. Inbedding: beschrijft de mate van verankering van de activiteiten in het lokale veld	**1. Ingebed:** de jongere voert activiteiten uit in samenwerking/ samenhang met of die aansluiten bij bestaande lokale initiatieven, organisaties of netwerken **2. Nieuw:** de jongere voert activiteiten uit die nieuw worden opgezet, zonder directe aansluiting bij bestaande lokale initiatieven, organisaties of netwerken

Voor de projecten in ronde 2024 is gekeken welk patroon het meest herkenbaar aanwezig was, en of er een additioneel patroon zichtbaar was in de projectomschrijvingen. Hieruit blijkt dat bepaalde patronen vaker voorkomen dan anderen binnen MDT. Zo is patroon 3 keuzevrijheid een vaak aanwezig patroon, waarbij de variant 'vrije keuze' het vaakst voorkomt: projecten benadrukken daarbij dat jongeren zelf mogen bepalen welke activiteiten ze binnen de pijler willen doen. Ook patroon 4 begunstigde komt vaak voor, vooral in de variant 'waarde voor de doelgroep'. Binnen patroon 2 doel/middel wordt 'iets doen' vooral gepositioneerd als middel om de andere pijlers te versterken, met name talentontwikkeling.

TABEL 21 | Top drie meest voorkomende patronen

Patroon	Aantal keer aanwezig
Type bijdrage (N=125)	Directe bijdrage: 42% Indirecte bijdrage: 22% Onduidelijk: 36%
Meest herkenbare patroon (N=118)	1. Keuzevrijheid: 35% 2. Begunstigde: 28% 3. Doel/middel: 19%
Additioneel aanwezig patroon (N=90)	1. Keuzevrijheid: 23% 2. Inbedding: 22% 3. Begunstigde & Frequentie: 20%

Wanneer gekeken wordt naar de meest voorkomende clusters van varianten komt naar voren dat geen enkele cluster een groot deel van de projecten omvat. Dit komt doordat 'iets doen' vaak breed of op meerdere manieren tegelijk wordt ingevuld, waardoor activiteiten moeilijk in één cluster passen. Daardoor is er een grote spreiding van unieke combinaties en blijven de aantallen per cluster relatief klein. De meest voorkomende clusters zijn:

1. **Directe bijdrage + waarde voor een doelgroep + kader:** de inzet van jongeren wordt gekenmerkt door rechtstreeks contact met de beoogde doelgroep, waarbij de waarde primair bij deze doelgroep ligt en de activiteiten plaatsvinden binnen een duidelijk gestructureerd kader.
2. **Indirecte bijdrage + 'iets doen' als middel + waarde voor de jongeren:** de inzet van de jongeren wordt gekenmerkt door activiteiten die een maatschappelijk doel ondersteunen zonder direct contact met een doelgroep, waarbij 'iets doen' primair functioneert als middel. De activiteit is vooral ingericht op de ontwikkeling van de jongere zelf.
3. **Onduidelijke bijdrage + vrije keuze:** binnen dit cluster krijgen jongeren brede vrijheid om hun activiteiten zelf vorm te geven. Doordat de invulling van 'iets doen' grotendeels open blijft, kunnen projecten vooraf geen concrete maatschappelijke bijdrage specificeren.

Uit de literatuurscan zijn een aantal werkzame elementen geïdentificeerd die aangeven welke varianten aannemelijker effectiever zijn dan anderen in het behalen van de doelstellingen binnen de pijler. Zo vergroot direct contact met de doelgroep de ervaren betekenis en waardering van de inzet, wat de motivatie versterkt. 'Iets doen' werkt het meest effectief wanneer er het een doel is waarin jongeren hun vaardigheden kunnen inzetten en ontwikkelen. Keuzevrijheid is essentieel voor eigenaarschap, maar werkt het best binnen duidelijke kaders. Regelmatige betrokkenheid in een vaste context met ruimte voor reflectie en variatie versterkt structurele motivatie. Tot slot vergroot inbedding in lokale netwerken de kans dat jongeren zich ook na MDT vrijwillig blijven inzetten. Daartegenover kunnen varianten zoals eenmalige activiteiten, indirecte bijdragen en de uitersten van keuzevrijheid onder bepaalde omstandigheden effectief zijn, en verzwakken elkaar wanneer ze gecombineerd worden. De variant waarbij de inzet enkel waarde creëert voor een commerciële partij wordt als ongewenst beschouwd, het valt namelijk sterk te betwijfelen of deze bijdraagt aan de doelen van MDT, en deze kan daar zelfs negatief op uitwerken.

De duidingssessies met jongeren en het landelijk team MDT bevestigen de resultaten, en geeft de basis voor gedeelde kaders binnen MDT voor wat wel en niet valt onder 'iets doen'. Het jongerenpanel geeft binnen patroon 1 type bijdrage de voorkeur aan direct contact, en zien binnen patroon 3 keuzevrijheid 'samen vormgeven' als wenselijk. Binnen het landelijk team MDT wordt benadrukt dat binnen patroon 5 frequentie eenmalige kleine activiteiten niet passend zijn. Daarnaast kan volgens hen binnen patroon 3 keuzevrijheid 'vrije keuze' wel bestaan mits dit altijd samengaat met goede begeleiding. Het landelijk team MDT is tevens kritisch op de variant 'commerciële partijen' bij patroon 4 begunstigde en stellen dat activiteiten die ook door betaalde krachten kunnen worden uitgevoerd niet als passend worden beschouwd. Inzet bij commerciële partijen (bv. een voetbalclub) is toegestaan als de maatschappelijke waarde bij een doelgroep (bv. kinderen uit de wijk) ligt.

Aanbevelingen

De analyse laat zien dat er behoefte is aan duidelijke kaders voor de invulling van de pijler 'iets doen'. Op basis van de bevindingen uit de sessies met jongeren en het landelijk team MDT wordt aanbevolen om expliciet vast te leggen welke patronen en varianten worden gestimuleerd, beperkt of uitgesloten, en hoe context en samenhang binnen clusters worden bewaakt. Zo wordt de variant 'waarde voor commerciële partij' als ongewenst en ineffectief beschouwd en kan worden uitgesloten. De keuzes moeten vertaald worden naar concrete richtlijnen voor subsidieaanvragen, impacttrainingen en communicatie, zodat projecten effectief worden ondersteund bij het integreren van gewenste varianten en zich bewust zijn van minder effectieve of ongewenste varianten.

4.3 IMPACTGEBIEDEN

MDT wil harde(re) uitspraken kunnen doen over de behaalde impact van MDT op maatschappelijke vraagstukken. Impact Centre Erasmus is gevraagd het bewijs in kaart te brengen van de effecten van MDT op de mentale gezondheid van jongeren. De analyse[32] toont de bewijslast en de bewijskracht van de MDT op verschillende onderdelen van mentale gezondheid.

Aanpak

Mentale gezondheid is een breed vraagstuk. Om het effect van MDT hierop te analyseren, is het vraagstuk opgeknipt in drie impactgebieden, met zes onderliggende outcomes (langetermijneffecten):

A. Impactgebied 1: Sociale verbindingen (Mentale gezondheid & Sociale cohesie)
   1. Jongere is sociaal vaardig in contact met verschillende mensen
   2. Jongere voelt zich onderdeel van een groep of gemeenschap

B. Impactgebied 2: Zingeving (Mentale gezondheid & Sense of purpose)
   3. Jongeren vergroten hun toekomstperspectief
   4. Jongere voelt zich betekenisvol voor een ander

C. Impactgebied 3: Zelfrespect (Mentale gezondheid & Weerbaarheid)
   5. Jongere heeft meer zelfvertrouwen
   6. Jongere durft vaker zijn/haar mening te uiten en daarvoor op te komen

Voor elk impactgebied is een impactpad[33] opgesteld dat inzicht biedt in hoe de outcomes gerealiseerd kunnen worden. Per impactgebied is bestaand bewijs van het effect van MDT verzameld en geanalyseerd. Bewijs kan eruit bestaan dat werkzame elementen goed geborgd zijn in de aanpak, en door de meting op effecten. Bewijslast kan uit drie bronnen komen: de subsidie-eisen, de jongerenvragenlijst, en zelfrapportage van projecten. Naast inzicht in het aanwezige bewijs, is gekozen het bewijs een score van 'bewijskracht' te geven. De bewijskracht (hoog/medium/laag) is bepaald door te kijken naar uit hoeveel bronnen bewijs is gehaald, het type bewijs per bron (direct, indirect en afwezig) en het percentage onderbouwde werkzame elementen en effecten.

[32] Zie: Analyse impactgebieden 'mentale gezondheid'
[33] Een impactpad is een weergave hoe activiteiten leiden tot effecten en optellen tot een beoogde doelstelling. Zie de Toolkit MDT-impactpad, onderdeel van de MDT-impactreis, voor uitleg over impactpaden.

Resultaten

Impactgebied 1: Sociale verbindingen

In dit impactgebied is het percentage van de onderbouwde werkzame elementen hoog, maar grotendeels indirect waardoor de bewijskracht medium is. Voor de effecten is de onderbouwing beperkter en ook vaak indirect, met slechts een klein deel van de effecten dat op meerdere factoren is gebaseerd. Hoewel sommige effecten directer worden onderbouwd, blijft de algehele bewijskracht laag. Dit komt door het lage aandeel onderbouwde effecten en het beperkte aantal factoren waarop het bewijs is gebaseerd.

Impactgebied 2: Zingeving

In dit impactgebied zijn de meeste werkzame elementen onderbouwd. De onderbouwing bestaat echter veelal uit indirect bewijs en is gebaseerd op een beperkt aantal factoren. De bewijskracht is hierdoor medium. Ook de effecten worden veelvuldig onderbouwd, maar hiervoor geldt dat directe onderbouwingen binnen een factor vaak gecombineerd wordt met indirect bewijs of afwezige data. De bewijskracht voor de effecten is hierdoor ook medium.

Impactgebied 3: Zelfrespect

In dit impactgebied is een meerderheid van de werkzame elementen onderbouwd, veel bewijs is indirect en slechts gebaseerd op één of twee factoren. Hierdoor is het bewijs medium. Voor de effecten is de onderbouwing beperkter en veelal indirect of afwezig, waardoor de bewijskracht laag is.

TABEL 22 | Verkorte versie van conclusietabel

Outcome	Onderbouwing van het bewijs	Bewijskracht
Impactgebied 1: Sociale verbindingen		
Werkzame elementen		
83% werkzame elementen worden in dit impactgebied onderbouwd		Medium
Effecten per outcome		
1. Jongere is sociaal vaardig in contact met verschillende mensen	31% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd.	Laag
2. Jongere voelt zich onderdeel van een groep of gemeenschap	38% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd.	Medium
Impactgebied 2: Zingeving		
Werkzame elementen		
83% werkzame elementen worden in dit impactgebied onderbouwd		Medium
Effecten per outcome		
3. Jongere heeft een vergroot toekomstperspectief	67% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd, inclusief de outcome zelf.	Medium
4. Jongere voelt zich betekenisvol voor een ander	67% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd.	Medium
Impactgebied 3: Zelfrespect		
Werkzame elementen		
71% van de werkzame elementen worden in dit impactgebied onderbouwd.		Medium
Effecten per outcome		
5. Jongere heeft meer zelfvertrouwen	18% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd.	Laag
6. Jongere durft vaker zijn/haar mening te uiten en daarvoor op te komen	27% van de effecten worden in deze outcome onderbouwd.	Laag

Over het geheel gezien worden 79% van de werkzame elementen met bewijs onderbouwd, terwijl dit bij de effecten slechts 39% betreft. De onderbouwingen van de werkzame elementen zijn per bron overwegend indirect gemeten. Bij de effecten geldt dit eveneens voor twee van de drie bronnen; bij de zelfrapportage van de projecten is het bewijs echter vaker direct gemeten dan indirect. De resultaten wijzen erop dat er een voorzichtige aannemelijkheid is dat MDT impact heeft op mentale gezondheid van jongeren, maar de huidige bewijslast en bewijskracht is onvoldoende om hardere uitspraken te kunnen doen.

Aanbevelingen

Om het bewijs voor de impact van MDT op mentale gezondheid van jongeren te versterken, zijn er een aantal aanbevelingen en concrete stappen uitgezet die focussen op het versterken van het lerend vermogen binnen MDT. Het sturen op werkzame elementen is hierin een belangrijk punt. Dit zorgt ervoor dat impactdenken aan de voorkant plaatsvindt, en er gedurende de uitvoering bijgestuurd en geleerd kan worden. Een lerend netwerk is cruciaal om versterking van het effect van MDT op mentale gezondheid te bewerkstelligen en om kennis over de toepassing van werkzame elementen in de praktijk te delen en te verbeteren. Dit netwerk is nu nog onvoldoende aanwezig.

Daarnaast, omdat de meeste effecten en werkzame elementen indirect worden onderbouwd, dient gekeken te worden naar welke bewijzen direct kunnen worden uitgevraagd. Bij deze directe uitvraag is het van belang om vooraf normering in te voeren, zodat resultaten beoordeeld kunnen worden in relatie tot die norm. Pas dan kan worden vastgesteld of een percentage als hoog of laag moet worden geïnterpreteerd. Bijvoorbeeld het resultaat "*55% van de jongeren weten beter wat ze kunnen door MDT*" kan goed genoeg zijn als de norm 50% is, maar niet goed als de norm op 80% zou liggen. Tot slot kan een selectie van werkzame elementen explicieter in de subsidievereisten worden opgenomen, omdat nu meer dan de helft van de onderbouwde werkzame elementen indirect wordt geborgd.

4.4 IMPACTANALYSE SUBSIDIERONDE 2024

Op verzoek van het MDT-onderzoeksteam voert Impact Centre Erasmus analyses uit op de subsidieaanvragen. Het doel van deze analyse is om inzicht te geven in de varianten en doelgroepen die worden bediend in ronde 2024, alsmede het niveau van impact management binnen 2024-projecten en hun beoogde effecten. Dit hoofdstuk geeft een samenvatting van de analyse op subsidieronde 2024.

Varianten

Binnen regeling 2024 zijn totaal 107 projecten actief. Een project kan vier varianten aanbieden. De gekozen variant heeft invloed op de minimale ureninzet en de beoogde doelgroep, waarop een maximaal trajectbedrag (subsidie+cofinanciering) per jongeren is bepaald:

- **MDT-Basis** minimaal 80 uur in maximaal 6 maanden, maximaal totaal trajectbedrag € 1.750,-
- **MDT-Extra** minimaal 80 uur in maximaal 6 maanden, maximaal totaal trajectbedrag € 2.500,- waarbij het MDT-traject de intensieve begeleiding van een jongere vergt
- **MDT-Plus** minimaal 200 uur in minimaal 3 maanden en maximaal 6 maanden, maximaal totaal trajectbedrag € 2.800-
- **MDT-Intensief** minimaal 320 uur in maximaal 6 maanden, maximaal totaal subsidiebedrag €3.722,-

Het grootste gedeelte van de projecten biedt één variant aan (63%). De overige 40 projecten (37%) kiezen ervoor om meerdere varianten aan te bieden. 28 projecten bieden twee varianten aan, 9 projecten bieden drie de varianten aan, en 3 projecten bieden alle vier de varianten aan. In totaal bieden de 107 projecten 162 varianten aan. Het overgrote gedeelte van deze varianten zijn basis-trajecten (49%). Daarna volgt de extra-variant (30%). De intensief-variant (12%) en plus-variant (10%) worden relatief het minste aangeboden. Project die de basis-variant aanbieden zijn veruit de grootste projecten, met gemiddeld 911 trajecten die worden aangeboden door de 79 projecten die de basis-variant aanbieden. Voor de extra-variant zijn dit er 411, en voor de plus 'slechts' 168. Verrassend genoeg ligt het gemiddelde van de intensief-variant hoger, met 274 trajecten. De voorwaarden t.a.v. hoeveel subsidie per traject mag worden aangevraagd maakt dat het overgrote gedeelte van de projecten het maximale bedrag aanvraagt. Het minimumbedrag is daarmee interessanter. Zo is er een project dat de basis-variant uitvoert voor 56% van het maximale traject-bedrag; evenals bij de extra-variant.

Bij de plus-variant ligt dit minimum al een stuk hoger, op 70%, vergelijkbaar bij de intensief-variant met 73%. Een vergelijkbaar patroon is zichtbaar bij de tijdsbesteding van jongeren: in de meeste projecten is de verwachting dat jongeren de minimale ureninzet leveren die staat voor de desbetreffende variant (voor alle varianten >80%). Er zijn echter interessante uitschieters, waarbij respectievelijk de verwachting is dat jongeren 170% (basis), 188% (extra), 140% (plus) en 156% (intensief) van de minimale ureninzet volmaken. Voor de verduurzaming van MDT kan het interessant zijn om hier nader onderzoek op uit te voeren.

Doelgroepen

Projecten zijn gevraagd welke motivaties van jongeren ze met hun project verwachten in te vullen. De meeste organisaties geven meerdere motivaties (90%) aan waar ze met hun variant op inzetten. Het meest voorkomend aantal motivaties verschilt per variant, waarbij bij basis het vaakste 3 motivaties worden aangegeven, bij extra 4 motivaties, bij plus 2 motivaties, en bij intensief 3 motivaties. Dit toont dat over het algemeen projecten het moeilijk vinden om aan te geven dat ze niet op een bepaalde motivatie inzetten. Ondanks het veelvoud van aangevinkte motivaties, toont de analyse welke motivaties het meest en minst voorkomen binnen een variant een logische overeenkomst met de focus van de varianten. Van de 40 projecten die meerdere varianten aanbieden, kiezen 10 projecten (25%) dezelfde motivaties tussen de verschillende varianten die ze aanbieden. De verwachting was dat projecten die meerdere varianten aanbieden meer zouden differentiëren op de motivaties tussen de door hen aangeboden varianten, aangezien de motivaties een logisch verband houden met de varianten.

Er zijn meerdere analyses uitgevoerd om de beoogde doelgroep in kaart te brengen. De beoogde doelgroep is immers bepalend voor de aanpak en daarmee de beoogde effecten die een project kan nastreven. Projecten konden per variant doelgroep kenmerken aangeven. De primaire doelgroep van de basis-variant zijn logischerwijs de doelgroepkenmerken die geen kenmerken van verminderde kansrijkheid zijn: brede doelgroep jongeren (87%), jongeren met een tussenjaar (24%) en werkende jongeren (24%). Bij de extra-variant, waar de nadruk in de variant ligt op benodigde intensievere begeleiding van jongeren, is het bedenkelijk waarom de brede doelgroep jongeren de meest gekozen primaire doelgroep is (40%). Daarna volgen kenmerken die te verwachten zijn bij deze variant, zoals jongeren met (lichte) gedrags- of psychische problemen en statushouders (beide 33%). Projecten binnen de plus-variant, waarin de nadruk in de variant ligt op additionele uren vrijwillige inzet en deelname van jongeren, richt de helft van projecten binnen deze variant zich op de brede doelgroep jongeren (50%), wat enigszins bijzonder is aangezien een plus-traject een significante tijdsinvestering van een jongere vraagt. Daarna volgen jongeren zonder startkwalificatie (38%) en vroegtijdig schoolverlaters (31%); wat logisch is aangezien de plus-variant voor deze jongeren ingezet kan worden als (tijdelijke) vervanging van en toeleiding naar school en werk. Bij een ruime meerderheid van de intensief-variant, waarin de nadruk in de variant ligt op zeer intensieve inzet van jongeren alsmede veel aandacht is voor begeleiding en problematiek, zijn jongeren zonder startkwalificatie de primaire doelgroep (58%), dicht gevolgd door vroegtijdig schoolverlaters (53%). Bij ruim een derde wordt daarnaast actief gericht op buiten beeld jongeren. Dit past bij het beeld van de intensieve variant.

De analyse van kenmerken geeft een mooi overzicht van de doelgroepen binnen elke variant, echter zegt het nog niet in hoeverre jongeren met deze kenmerken allen ook bediend worden binnen regeling 2024. Daarom is ook gekeken naar of elke doelgroep bediend wordt. Hieruit is te zien dat vooral de brede doelgroep jongeren goed bediend wordt: zij kunnen bij 3 van de 4 projecten terecht. In navolging op regeling 2023, worden dak- en thuisloze jongeren het minst goed bediend binnen regeling 2024: slechts 15% van de projecten is op hen ingericht en ze worden bij 43% van de varianten doorverwezen. Ook jongeren met een (lichte) verstandelijke beperking en jongeren die in aanraking zijn met justitie worden bij respectievelijk 40% en 36% van de varianten doorverwezen. De zwaardere kenmerken, zoals dak- en thuislozen en jongeren met een (lichte) verstandelijke beperking, worden zowel bij basis-, extra- als plus-varianten doorverwezen: blijkbaar zien de projecten de (extra) begeleiding binnen de variant niet afdoende om met dergelijke problematiek om te gaan.

Samengenomen komt uit de doelgroepenanalyse naar voren dat projecten moeite hebben om duidelijk te maken op welke jongeren hun MDT-trajecten zijn ingericht. Slechts een klein aantal projecten heeft een strak-afgebakende doelgroep. Daartegenover zijn er enkele projecten die bijna geen keuzes maken. Deze projecten geven feitelijk aan dat alle jongeren welkom zijn, wat de vraag oproept in hoeverre een MDT-project daadwerkelijk in staat is om zo'n brede doelgroep te verwelkomen. Het grootste gedeelte van de MDT-projecten valt echter in de middenmoot: ze maken wel wat keuzes maar zijn niet bijzonder specifiek. Ondanks dat projecten streven naar inclusiviteit, laat de analyse zien dat bepaalde doelgroepen bij relatief weinig MDT's terecht kunnen. Deze bevinding benadrukt dat, wanneer MDT-projecten deze groepen actief willen bereiken, er mogelijk aanvullende aanpak of onderzoek nodig is om de toegankelijkheid en deelname te verbeteren.

Impactmanagement

De impact op de jongeren en de samenleving is het allerbelangrijkste binnen MDT. Met de grote verscheidenheid aan MDT-projecten, met verschillende interventies gericht op meerdere (combinaties van) doelgroepen, is het van enorme waarde voor het centrale onderzoeksteam dat projecten zelf goed inzicht en grip hebben op hoe ze impact willen maken en hun effecten in kaart brengen. Daarom is eind 2022 de MDT-impactreis[34] gelanceerd: een programma voor MDT-projecten om aan de slag te gaan met hun effecten. Impact management is een leerproces waar projecten van stap naar stap kunnen groeien. De 107 projecten uit regeling 2024 zijn getoetst op in hoeverre ze in staat zijn om helder te beschrijven wat ze doen, wat ze daarmee beogen, en welke logica het project heeft over hoe hun activiteiten bijdragen aan de beoogde effecten en opbouwen naar de impactdoelstelling. Hiervoor heeft elk project een indeling op een stap van MDT-impactreis toebedeeld gekregen.

- **24 projecten (22%)** zitten in stap 1. Deze projecten beschrijven vooral wat ze doen, of van plan zijn te gaan doen, maar het wordt niet duidelijk hoe deze samenhang tot bepaalde effecten leidt.
- **26 projecten (24%)** in 2024 zijn ingedeeld in stap 2 van de Impactreis. Zo hebben deze projecten een doelstelling voor hun project, maar zijn zij nog niet in staat activiteiten en outputs te koppelen aan hun beoogde effecten op de doelgroep en/of de maatschappij. Dit zijn veelal projecten met grote ambities die net gestart zijn meer grip en inzicht te creëren in hun impact.
- De grootste groep projecten **(32 projecten, 30%)** zit in stap 3. Deze projecten beschrijven welke effecten ze beogen te bereiken met een theorie van hoe activiteiten leiden tot impact. Dit zijn veelal projecten met al wat ervaring met de uitvoering van hun interventie die kunnen uitleggen waarom ze doen wat ze doen.
- **16 projecten (15%)** zitten in stap 4. Deze projecten hebben al een verandertheorie en zijn bezig deze verder te onderzoeken en onderbouwen. Dit zijn projecten die meer ervaren zijn in het uitvoeren van hun interventie.
- **9 projecten (8%)** zitten in stap 5 van de MDT-impactreis. Dit zijn lerende organisaties, die aangeven in hun aanvraag hoe ze verbeteringen doorvoeren op basis van hun onderzoek naar effectiviteit.

In vergelijking met voorgaande subsidierondes is de groep projecten in stap 4 en 5 significant toegenomen. Er kan dus gesproken worden van een gedegen groeipad ten aanzien van het niveau van impactmanagement in regeling 2024. Waar deze toename van het niveau van impact management niet volledig gewijd kan worden aan de MDT-impactreis, biedt dit aanleiding voor enthousiasme over de mogelijke vruchten van de inzet op impactmanagement: zo geeft 88% van degenen in stap 4 en 5 aan dat ze bekend zijn met de MDT-impactreis, en heeft 65% hem ook actief gebruikt bij hun aanvraag (tegenover projecten in stap 1 en 2 waarvan 58% bekend is en slechts 22% deze actief bij hun aanvraag heeft gebruikt).

Beoogde impact

De pijlers van MDT bieden handvatten ten aanzien van wat MDT beoogt bij jongeren: talenten ontwikkelen, mensen van buiten de eigen leefwereld ontmoeten en iets doen voor anderen / de samenleving. Dit geeft richting aan beoogde effecten maar biedt ook voldoende ruimte voor MDT-projecten om specifieke effecten na te streven bij een grote verscheidenheid aan jongeren. Projecten worden gevraagd 100 punten te laten verdelen over de pijlers getoond met 13 onderliggende effecten. Deze analyse geeft inzicht in welke effecten projecten

[34] Zie: MDT-impactreis

nastreven binnen de drie pijlers van MDT en geeft daarmee een fijnmaziger inzicht in de beoogde effecten van regeling 2024.

50% van de projecten (54 projecten) heeft punten toegekend aan alle 13 effecten, wat duidt op een maximale spreiding van het toekennen van punten. In deze groep lag het gemiddelde aantal punten per effect laag, op 8 punten per effect. Hier tegenover staat een kleinere groep die meer punten heeft toegekend aan een selectievere aantal effecten: deze projecten concentreerden hun punten sterker met gemiddeld 20 tot 33 punten per gekozen effect. Deze verdeling laat een tweedeling zien: enerzijds een meerderheid zonder gerichte prioritering, anderzijds een kleinere groep die bewust gerichtere keuzes heeft gemaakt in focus op effecten.

Maatschappelijke bewustwording, Zelfontdekking en Sociaal contact zijn de meest gekozen effecten, met respectievelijk 102, 101 en 99 projecten die hier punten aan hebben toegekend. Dit zijn tevens effecten verdeeld over de drie pijlers en kunnen daarmee gezien worden als het belangrijkste effect binnen de desbetreffende pijler. Wel zijn er verschillen per variant zichtbaar: de basis-variant richt zich vooral op praktische ervaring met vrijwillige inzet opdoen, de extra-variant op persoonlijke ontwikkeling en ontmoetingen, de plus-variant op verdieping en doorlopende maatschappelijke inzet, en de intensief-variant op arbeidsactivatie en het zetten van vervolgstappen.

Alle projecten geven aan minstens één punt aan één van deze effecten binnen de pijler ‘iets doen’. Voor de totale pijler variëren de punten tussen 8-70. Dat betekent dat er een project is dat 70% van hun punten aan de pijler ‘iets doen’ geeft, terwijl er ook een project is dat ‘iets doen’ slechts 8% van hun punten geeft. Dit is vergelijkbaar bij de pijler ‘talentontwikkeling’: geen enkel project geeft geen enkel punt aan ‘talentontwikkeling’. Daarnaast is het minimaal puntenaantal dat aan de pijler wordt gegeven 20 punten; wat betekent dat ten minste een-vijfde van elk project effecten op ‘talentontwikkeling’ beoogd. Er is zelfs een project dat 80% van hun punten aan de pijler ‘talentontwikkeling’ geeft. De pijler ‘ontmoetingen’ toont een ander beeld. Hier is wel een project dat geen punten geeft aan één van de effecten onder deze pijler. Daarnaast krijgt deze pijler van geen enkel project het overgrote gedeelte van de punten: het maximale punten dat een project geeft aan de pijler is 40 punten (40%). Daarnaast gaan er gemiddeld slechts 22 punten naar deze pijler. De analyse geeft daarmee inzicht dat MDT-projecten geen gelijke focus hebben op de drie pijlers: de meeste focus gaat uit naar ‘talentontwikkeling’; deze pijler krijgt zowel totaal als gemiddeld de meeste punten, met 62% van de projecten die de meeste punten geven aan ‘talentontwikkeling’. Daarna volgt ‘iets doen’: 27% van de projecten geven de meeste punten aan ‘iets doen’, terwijl er slechts 8% van de projecten ‘ontmoetingen’ de meeste punten geven, en ook in totaal worden aan de pijler ‘ontmoetingen’ de minste punten gegeven.

Aanbevelingen

Uit dit rapport komen diverse aanbevelingen naar voren, waarvan de belangrijkste hier worden samengevat:

- **Specificeren per variant:** De varianten geven onvoldoende kader qua intensiteit, doelgroepen en beoogde effecten. Het kan projecten alsook de beoordelingscommissie helpen als vanuit het landelijk team MDT duidelijk is welke doelgroep(en) en effecten per variant worden beoogd.
- **Kosten-efficiëntie onderzoek:** Voor de verduurzaming van MDT kan het interessant zijn om nader onderzoek op uit te voeren op MDT-projecten die trajecten voor een lager bedrag of met een hogere verwachtte ureninzet van jongeren aanbieden.
- **Inclusiviteit verbeteren t.a.v. bepaalde kenmerken:** sommige groepen (dak- en thuisloze jongeren, jongeren met lichte verstandelijke beperkingen, jongeren die in aanraking zijn geweest met justitie) worden nauwelijks bereikt. Als MDT deze jongeren wil bedienen, kan dit aanleiding zijn voor een gericht actieplan of aanvullend onderzoek naar hoe deelname beter mogelijk is.
- **Doorgaan met impactmanagement:** Het is aanbevolen om de implementatie van de MDT-impactreis voort te zetten en te verankeren in ondersteuning en communicatie richting het MDT-netwerk.
- **Ondersteuning op gerichte keuzes:** De analyse naar beoogde effecten toont een ongelijke focus van projecten over de pijlers heen. Het is de vraag in hoeverre beleid het wenselijk acht dat projecten minimaal een aantal beoogde effecten per pijler nastreven.

4.5 NAAMSBEKENDHEID MDT EN COMMUNICATIE-BEHOEFTEN VAN JONGEREN

MDT heeft een duidelijke ambitie opgenomen in het MDT-programmaplan 2026-2030: in 2030 kent iedere jongere in Nederland MDT en maakt de afweging om wel of niet deel te nemen. Om hier gericht op te sturen is inzicht nodig in de huidige uitgangspositie: hoe bekend is MDT eigenlijk onder jongeren?

Tegen deze achtergrond heeft MDT Abbi Insights gevraagd om een nationaal representatief onderzoek[35] uit te voeren naar de naamsbekendheid van MDT onder jongeren in Nederland. Daarbij stond niet alleen de vraag of jongeren MDT kennen centraal, maar juist ook wat zij erbij denken. En welke informatie zij nodig hebben om MDT te herkennen, te begrijpen en te overwegen. Om die reden is gekozen voor een bredere insteek, waarin naast naams-bekendheid ook associaties en communicatiebehoeften van jongeren in kaart zijn gebracht. De inzichten bieden een concreet vertrekpunt om naamsbekendheid te monitoren, en communicatie en campagnes rondom MDT verder aan te scherpen.

Aanpak

Het onderzoek is uitgevoerd onder een nationaal representatieve steekproef van 750 jongeren in de leeftijd van 16 tot en met 30 jaar, representatief naar leeftijd, geslacht en provincie. De dataverzameling vond plaats in de periode 16 december 2025 tot en met 7 januari 2026 via Abbi's interactieve chatsurveytooling in een neutrale huisstijl. Het onderzoek startte met vragen over spontane naamsbekendheid: welke ontwikkelingsprogramma's voor jongeren, waarbij zij zich inzetten voor de maatschappij, kennen jongeren uit zichzelf? Deze vraag is vervolgens opnieuw gesteld, met een explicietere omschrijving waarin de drie pijlers van MDT werden benoemd: het ontwikkelen van eigen talenten, het ontmoeten van mensen buiten de eigen bubbel en het iets doen voor een ander of de samenleving. Op deze manier is inzicht verkregen in zowel de bekendheid van de categorie als in de herkenning van MDT binnen die context. Daarnaast is ook geholpen naamsbekendheid van MDT uitgevraagd. Aansluitend bekeken respondenten de campagnevideo 'MDT. Maak je toekomst'. Op basis daarvan is in kaart gebracht welke associaties MDT oproept, wat wel en niet aanspreekt, welke boodschap blijft hangen en welke vragen of twijfels leven onder jongeren. Het resultaat: een samenhangend totaalbeeld van naamsbekendheid, beeldvorming en informatiebehoeften onder jongeren.

Resultaten

Naamsbekendheid

Uit het onderzoek blijkt dat ontwikkelingsprogramma's voor jongeren waarin zij zich inzetten voor de maatschappij nog niet scherp op het netvlies staan. De spontane bekendheid is laag: slechts een klein deel van de jongeren is in staat om spontaan een dergelijk programma te benoemen. Binnen deze beperkte herkenning valt MDT echter positief op. Waar jongeren wél een programma noemen, wordt MDT het vaakst genoemd (3%).

Wanneer jongeren vervolgens expliciet (geholpen) naar MDT wordt gevraagd, laat het onderzoek zien dat MDT inmiddels een basis aan naamsbekendheid heeft opgebouwd. De helft van de jongeren kent MDT in ieder geval van naam. Dit vormt een belangrijk vertrek-punt richting de ambitie voor 2030. Tegelijkertijd blijkt dat deze bekendheid vaak beperkt blijft tot herkenning van de naam en nog niet direct samenvalt met een goed begrip van wat MDT inhoudt.

Een aantal opvallende facts & figures:

- 50% van de jongeren kent MDT in ieder geval van naam, 3% benoemt MDT zelfs spontaan;
- Jongeren die vrijwilligerswerk doen, zijn vaker bekend met MDT (66%);
- 7% van de jongeren heeft een MDT gedaan of doet dit momenteel;
- Wanneer jongeren MDT kennen, is dit vaak via social media (30%) of het nieuws (27%).

[35] Zie: onderzoek naamsbekendheid MDT en communicatiebehoeften van jongeren.

Associaties en houding

MDT roept bij jongeren in eerste instantie vooral associaties op met persoonlijke ontwikkeling en maatschappelijke inzet, maar motiveert (nog) niet of onvoldoende tot deelname. Slechts 13% van de jongeren geeft aan MDT zeker te overwegen, terwijl bijna de helft (47%) twijfelt. Barrières voor deelname of twijfel zitten vooral in praktische zaken, zoals tijdgebrek, de combinatie met studie of werk, reisafstand en onduidelijkheid over wat deelname concreet inhoudt. Om tot een keuze te komen hebben jongeren vooral behoefte aan meer houvast: duidelijke en concrete informatie over de praktische invulling van MDT, wat er van hen verwacht wordt en hoe het past binnen hun dagelijkse leven. Jongeren vinden het daarnaast vooral belangrijk om eigen talenten te ontwikkelen (80%) en iets te doen voor een ander (59%). Bovendien moet het doen van een MDT leuk en interessant zijn.

5 MDT ONDERZOEK IN 2026

Hieronder wordt ingegaan op het MDT onderzoek dat in 2026 zal worden uitgevoerd. Naast het doorlopende monitoringsonderzoek wordt ook het impactonderzoek voortgezet.

Daarnaast worden er een aantal flitspeilingen uitgevoerd.

DOORLOPEND MONITORINGSONDERZOEK

In 2026 richt het monitoringsonderzoek zich op het verzamelen en analyseren van data over MDT-projecten en hun deelnemers. Dit biedt inzicht in de participatie, resultaten en impact van de maatschappelijke diensttijd op verschillende niveaus. Dit gebeurt in samenwerking met het MDT-onderzoeksteam, het subsidieteam en subsidieverstrekker DUS-I. Bestaande databases, portals en dashboards worden verder doorontwikkeld om de toegankelijkheid van de gegevens te verbeteren.

IMPACT ONDERZOEK

Onder deze onderzoekslijn vallen het voortzetten van het impact management programma, aanvulling bij de reeds ontwikkelde impactgebieden, de netwerkanalyse en de doorontwikkeling bij de kwaliteitselementen.

1. Voortzetten Impact Management programma

In 2026 gaat het impact management programma door. Dit jaar vinden er een aantal activiteiten plaats in het kader van impact management:

- **Trainingen Impact Management:** In het voorjaar van 2026 worden er drie fysieke trainingen over Impact Management aangeboden, gebaseerd op de MDT-impactreis. De trainingen worden gehouden op diverse locaties in het land. Daarnaast wordt nog steeds feedback gegeven op de MDT-impactpaden die projecten maken gedurende de training.
- **Impact analyse op MDT-projecten in subsidieronde 2024:** De impactanalyse op subsidieronde 2025 wordt op een vergelijkbare manier uitgevoerd als voor ronde 2024. De analyse geeft inzicht in eventuele verschillen in de stand van impact management ten opzichte van voorgaande rondes. Aanvullend wordt bij projecten die ook in 2025 continueren waar mogelijk direct getoetst op verbeteringen ten opzichte van eerdere rondes.
- **Impactgebieden 2025 omzetten naar impactpaden voor de MDT-impactreis:** In 2025 zijn zes outcomes opgesteld gelinkt aan: weerbaarheid, mentale gezondheid, *sense of purpose* en sociale cohesie (zie hoofdstuk 4). Voor dit onderzoek zijn technische impactpaden opgesteld op basis van literatuuronderzoek en deskresearch. Om ervoor te zorgen dat deze impactpaden bruikbaar zijn binnen de MDT-impactreis, worden ze, net zoals in 2024, in 2026 vertaald naar praktijkvoorbeelden.

2. Impactgebieden aanvulling

Aansluitend en vergelijkbaar met de verrichte analyses in 2024 en 2025 komt er een impactgebiedenanalyse in 2026. Voor 2026, wordt de analyse uitgevoerd op het impact-gebied Veerkracht. De analyse wordt opgebouwd volgens dezelfde methodiek als voorgaande jaren. Ook hier worden de impactpaden omgezet naar praktijkvoorbeelden die bruikbaar zijn voor de MDT-impactreis.

3. Netwerkanalyse

In 2025 is gestart met een netwerkanalyse die in kaart brengt wie deel uitmaakt van het MDT-netwerk en hoe dit netwerk zich ontwikkelt over de subsidierondes 5a, 2023, 2024 en 2025. De analyse richt zich op MDT-organisaties en hun rol als verbindende schakel tussen het landelijk team MDT en de projecten. Het netwerk van betrokken organisaties speelt namelijk een belangrijke rol in de vertaling van beleid naar praktijk en kan bijdragen aan langetermijndenken en impactgericht werken door geleerde lessen terug te brengen in

beleidsvorming. In 2026 wordt de analyse afgerond. Dit geeft inzicht in de rol van het MDT-netwerk als verbindende laag tussen project- en programmaniveau, en hoe impact-sturing samen met het netwerk verder vorm kan krijgen.

4. Doorontwikkeling/vaststelling kwaliteitselementen

De kwaliteitselementen zijn gebaseerd op de kwaliteitsvisie[36] uit het voorjaar van 2024. In het voorjaar van 2025 zijn ze verder uitgewerkt tot een kerndefinitie met bijbehorende aandachtspunten. De kwaliteitselementen zijn bedoeld om projecten handvatten en sturing te geven. Ze geven de minimale norm aan op belangrijke componenten van MDT die nodig zijn om een specifiek impactdoel te behalen. Daarnaast worden werkzame elementen meegegeven die de kans op meer impact vergroten. In 2026 worden de kwaliteitselementen doorontwikkeld.

NAAMSBEKENDHEIDS- EN COMMUNICATIE ONDERZOEK

Met de ambitie van 2030 in het vooruitzicht is er in 2025 voor gekozen opnieuw een MDT naamsbekendheidsonderzoek uit te voeren. Dit als hernieuwd startpunt om de bekendheid en beeldvorming van MDT onder jongeren in kaart te brengen. Om deze ontwikkeling goed te kunnen volgen, wordt het onderzoek in 2026 opnieuw uitgevoerd. Zo ontstaat inzicht in hoe bekendheid, beeldvorming en houding zich ontwikkelen in de tijd, en wat het effect is van communicatie-inspanningen richting de ambitiedoelstelling voor 2030.

Tegelijkertijd buigt het communicatieteam van MDT zich over de vervolgstap in deze ambitie: het versterken van de herkenbaarheid en duiding van MDT. Daarbij staat centraal hoe MDT zich eenduidig en herkenbaar kan presenteren. Dat raakt aan een mogelijke vernieuwing van de huisstijl: sluit deze nog aan bij wat jongeren aantrekkelijk vinden en associëren met MDT? Maar ook aan de ontwikkeling van een heldere, centrale merkboodschap. Een merkboodschap die jongeren treffend en gericht aanspreekt, maar die ook professionals houvast biedt in hoe zij MDT uitleggen en uitdragen.

Om te komen tot goed onderbouwde keuzes rond huisstijl en merkboodschap, is onderzoek nodig. Dit onderzoek vindt in etappes plaats in 2026 en bestaat uit zowel kwalitatieve verkenningen via brainstormsessies (in samenwerking met Public Cinema) en een brede toetsing via online onderzoek (uitgevoerd door Abbi Insights). Dit laatste onderzoek wordt zowel uitgevoerd onder professionals en jongeren uit het bestaande MDT-netwerk, als een representatieve groep jongeren.

FLITSPEILINGEN

Ook in 2026 zal MDT flitspeilingen als vast instrument gebruiken om snel en gericht input op te halen binnen het netwerk. De flitspeilingen blijven worden ingezet om actuele vraag-stukken te adresseren, interne besluitvorming te ondersteunen en signalen uit het netwerk tijdig op te halen. Zo blijft MDT dicht bij wat er leeft in het netwerk en gebruikt het die inzichten om samen verder te leren.

[36] Zie: Kwaliteitsvisie

OVERZICHT FIGUREN EN TABELLEN

FIGUREN

Figuur 1: Subsidierondes en gehonoreerde projecten sinds de start van MDT 10
Figuur 2: Overzicht samenstelling MDT-partnerschappen in subsidieronde 5a, 2023 en 2024 12
Figuur 3: Projecten en jongeren per subsidieronde 20
Figuur 4: Aantal actieve projecten 21
Figuur 5: Cumulatief aantal deelnemers (gestart tot en met 2025) 22
Figuur 6: Groei aantal deelnemers per kwartaal (tot en met Q4 2025) 23
Figuur 7: Leeftijd 25
Figuur 8: Verloop van het aantal beschikbare plekken per 100 jongeren in rondes MDT 5a, MDT 2023 en MDT 2024 32
Figuur 9: Aantal beschikbare plekken per 100 jongeren in ronde MDT 2024 33
Figuur 10: Aantal beschikbare plekken ten opzichte van ronde MDT 2023 33
Figuur 11: Toename van het aantal gestarte deelnemers in het jaar 2025 (totaal alle rondes) ten opzichte van alle voorgaande jaren samen 35
Figuur 12: Aantal deelnemers MDT in 2025 totaal per gemeente per 100 jongeren 36
Figuur 13: Dekking in 2023, 2024 en 2025 36

TABELLEN

Tabel 1: Overzicht van de mate van samenwerking met de verschillende type informele samenwerkingspartners in het netwerk 12
Tabel 2: Overzicht inzet MDT-projecten op maatschappelijke thema's 13
Tabel 3: Aantal projecten vanaf de start van MDT per subsidieronde 19
Tabel 4: Uitval/vroegtijdig gestopt en redenen 2025 24
Tabel 5: Gender 24
Tabel 6: Verdeling jongeren naar onderwijsniveau MDT vs. landelijk 25
Tabel 7: Jongeren in een minder kansrijke positie 26
Tabel 8: Resultaat 2025 vs. jaren 2024, 2023 en 2022 en streefwaarden 26
Tabel 9: Jongeren die door MDT vrijwilligerswerk doen 27
Tabel 10: Korte termijn effecten over het belang van iets doen voor een ander en/of de samenleving 27
Tabel 11: Korte termijn effecten ontwikkeling vaardigheden 28
Tabel 12: Korte termijn effecten persoonlijke ontwikkeling 28
Tabel 13: Opleiding, stage of baan door MDT 29
Tabel 15: Korte termijn effect ontmoetingen 29
Tabel 16: Waardering cijfers MDT 30
Tabel 17: Jongerenparticipatie 31
Tabel 18: Ervaren druk 31
Tabel 19: Feitelijke deelname in subsidieronde MDT 2024 34
Tabel 20: Patronen en varianten 38
Tabel 21: Top drie meest voorkomende patronen 39
Tabel 22: Verkorte versie van conclusietabel 41

COLOFON ONDERZOEK 2025 MAATSCHAPPELIJKE DIENSTTIJD

Met bijdragen van
Impact Centre Erasmus
Verian
Abbi Insights
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Ontwerp
Public Cinema

Datum
Mei 2026

Opdrachtgever
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Contact
Albert Bots, Programmanager MDT-Onderzoeksteam
Imane Haidour, Teamleider Kwaliteit, Onderzoek & Leren (KOL)

Referentie
MDT Onderzoeksrapport 2025

DOOR MET MDT

MDT ONDERZOEK 2025